

ASOCIAȚIA ROMÂNĂ DE PSIHLOGIE TRANSPERSONALĂ

– Președinte Prof. univ. dr. Ion Mânzat –

J

P

T

Jurnalul de Psihologie Transpersonală

Nr.4 / 2005

Ψ

ARPT – București 2005

Editor

Asociația Română de Psihologie Transpersonală

Director

Prof.univ.dr.Ion Mânzat
Președinte ARPT

Redactor

Psihosociolog Ionel Mohîrță

Consultanți științifici

Prof.univ.dr.Anca Munteanu
Prof.univ.dr.Mariana Caluschi
Prof.univ.dr.Doru Tompea
Prof.univ.dr.Traian D.Stănciulescu
Prof.univ.dr.Tudora Sima
Lector univ.drd.Maria Tănase Mânzat
Psihosociolog Ionel Mohîrță

Prof.univ.dr.Charles T.Tart - SUA
Prof.univ.dr.Marc Alain Descamps - Franța
Prof.univ.dr.David Lukoff - SUA
Prof.univ.dr.Wilfried Belschner - Germania
Prof.univ.dr.John Drew - Anglia
Prof.univ.dr.Vladimir Maikov - Rusia

Redacția

Tel. 250.51.91
Tel. 0722285211

Cuprins

1. EDITORIAL

Prezentul etern - din perspectivă transpersonală și psihosinergetică

- Prof.univ.dr.Ion Mânzat

(5)

2. *Psihologia sonoluminică - o nouă perspectivă*

- Psihosociolog Ionel Mohîrță

(9)

3. *Iubirea transpersonală din perspectiva învățăturilor hinduse*

- Prof.univ.dr.Marc Alain Descamps

(14)

4. *Complexul Filoctet sau despre condiția bolnavului în șoc*

-Conf. Dr. Ecaterina Hanganu

(17)

5. *Fenomenul sincronicității în dezvoltarea personală și transpersonală*

Psiholog Elena Roșcan

Psiholog Anamaria Șurubaru

(25)

6. *Lumea de dincolo, lumea de lângă noi*

Prof. Ion Tudor

(33)

7. *Despre un arbore, ideatic dar și oracular*

Dr.ing.C. V. Zănoagă

(39)

8. *Ce este personantica?*

Prof.univ.dr.Mariana Caluschi

(43)

9. *Relația dintre modelul personal ale lumii și religiozitate*

Prof.univ.dr. Sima Tudora

Prep.univ. Călugăru Elena-Monica

(47)

10. *Provocările Psihotronicii*

Col.Dr.Emil Străinu

(50)

11. *Noi apariții editoriale*

(55)

– ANUNȚ IMPORTANT –

A.R.P.T. împreună cu Facultatea de Psihologie și Asistență socială a Universității Petre Andrei din Iași și Facultatea de Psihologie, Sociologie și Științe politice a Universității Hyperion din București va organiza pe data de 20 noiembrie 2005, ora 10.00 la sediul Universității Hyperion, Corp B, strada Popa Nan, Nr. 90-92, București A II-a CONFERINȚĂ NAȚIONALĂ DE PSIHOLOGIE UMANISTĂ ȘI TRANSPERSONALĂ cu următoarele workshop-uri:

1. *Psihologie transpersonală și mistică*
2. *Psihologia personalității și a Sinelui*
3. *Psihologia conștiinței*
4. *Psihologia credinței religioase*
5. *Iubire, intuiție și creativitate*
6. *Psihoterapie și consiliere*

Mari personalități ale psihologiei și filosofiei românești vor prezenta, în plen, comunicări științifice de excelență. Vor fi lansate cărți recente, cu mare relevanță.

Sunt invitați să participe: cadre universitare, cercetători, terapeuți, educatori, medici, studenți.

Dacă doriți publicarea comunicării dvs. în Jurnalul de Psihologie Transpersonală nr. 5 vă rugăm să ne puneți la dispoziție comunicarea în format electronic (maxim 1500-2000 de cuvinte) în ziua desfășurării conferinței.

Vă așteptăm cu dragoste!

Președinte al Comitetului de organizare a Conferinței:
Prof.univ.dr.ION MÂNZAT (Tel.ac. 021/2505191)

Prezentul etern - din perspectivă transpersonală și psihosinergetică

Prof.univ.dr.Ion Mânzat

Nu împlinisem încă șase ani când am fost zmulș brutal din raiul de pe Someș, din tărâmul de basm al bunicilor mei de la Beclean și am fost exilat în mahalaua Obor din București. Am fost șocat, apoi resemnat dar am rămas cu dulcea nostalgie în suflet. Protestam neobosit dar fără vreun succes. Ca să mă mai îmbuneze mama mi-a cumpărat tot felul de jucărele ieftine. Într-o seară tristă mi-a dăruit o mică clepsidră cu nisip.

-Sticluța asta cu nisip, ca două pere, măsoară timpul!

Timpul se scurgea în firișoare subțiri care parcă se vărsau în grânarele imense ale memoriei. Ce încet curge timpul!? Curge și așa trece viața și vine bătrânețea și apoi ne fură moartea.

După câteva luni învăț să citesc și descoper, într-un basm de Petre Ispirescu, cea mai mare minune: poate exista un tărâm în care timpul nu mai curge, n-are nici trecut și nici viitor, este doar un nesfârșit prezent – TINEREȚE FĂRĂ BĂTRÂNEȚE ȘI VIAȚĂ FĂRĂ DE MOARTE. Cel mai frumos vis al omului!

În reveriile mele din podul cu fân – din vacanțele de vară, după '45 - lăcașul meu de taină în care, în tăcere și singurătate croiam, alte lumi, fantastice nu mai trăiam terorizat de curgerea timpului. Eram fericit de mine pentru că puteam împinge timpul și înainte și înapoi și mai ales îl puteam opri pe loc. Fiecare clipă era prezent, era *hic et nunc*. În fața naturii când mă aflam singur începeam să înțeleg ce e *veșnicia*. Orice peisaj transilvan mă făcea să uit că există un „când“ sau un „atunci“.

Mă gândeam la Paradis – el nu avea nici trecut și nici viitor. Trecutul te duce la început, viitorul se consumă într-un sfârșit. Ori Paradisul este veșnic și deci doar prezent, așa cum veșnic prezent este Dumnezeu. Dumnezeu nu a fost, nu va fi, El este. Omul a intuit că Dumnezeu este mereu prezent, că Brahman (Krishnamurti - într-un dialog din 1980 cu David Bohm) sau Principiul Suprem e total prezent dacă te purifici pentru a ajunge la El.

În copilărie trăim cel mai profund, cel mai firesc și cel mai intim raport cu prezentul. Niciodată nu vom mai avea aceeași disponibilitate ca micuții copii pentru care totul este nou, cum știu să viseze, să se mire și să uite rapid totul, pentru a profita de clipa prezentă. Neîmpovărați de greutatea trecutului, fără grija viitorului, copilul trăiește primii ani de viață la timpul prezent până când amintirile și proiectele încep să submineze acest prezent la ambele sale capete. Din acest punct de vedere, copilăria e o perioadă fericită. Vârsta inocenței îmi arăta că viața are o șansă: *eternizarea copilăriei* – I - intuiție; II - în tinerețe (20 ani) înțelegere.

Am înțeles atunci și acum *știu* că cea mai mare ratare a vieții este aceea de a nu mai fi copil. G.Bachelard se referă la *puer aeternus*, iar C.G.Jung la *copilul arhetipal*.

Mai târziu, am citit că Meister Eckhart crede că lui Dumnezeu nu-i repugnă nimic mai mult decât timpul. Râvna după veșnicie a lui Dumnezeu (și a lui Eckhart), va observa Emil Cioran (în 1937, în „Lacrimi și sfinți“), îl îndepărtează până și de „mirosul sau gustul timpului“.

Acum, scriindu-mi amintirile din copilărie, am înțeles contaminat de provocările psihologiei transpersonale, că *a învinge timpul în timp* (o expresie cioraniană) este secretul și paradoxul invaziei de amintiri. *Memoriei inteligibile* care curge din spre trecut, prin prezent, spre viitor i se opune *memoria transpersonală* care ne absoarbe în Dumnezeu și în Paradis.

Prezentul etern este un concept întâlnit la mistici, la Sfinții Părinți. Un om este atât mai aproape de *mistică* cu cât îi dispare mai mult timpul liniar din memorie. Existența sfinților este o suspendare neîntreruptă a timpului. De aceea îi putem înțelege numai dacă facem apel la *imaginația* veșniciei. Timpul trecător este opera memoriei și gândirii, înveșnicirea este opera imaginației creatoare și a intuiției.

Este nevoie, mi-am zis eu, să descifrez sensul în care Scriptura rostește despre timp și despre veșnicie.

Sfântul Dionisie aduce în discuție problema conștiinței dezmărginite (Blaga) sau fără granițe (Wilber). Sfântul a înțeles că, conștiința nu e temporală, nu are o relație cu timpul, ci este eternă, atemporală.

Sfântul Augustin se referă la veșnicie ca la o încremenire fără de trecut și viitor. Dumnezeu a spus: EU SUNT CEL CE SUNT. Deci nu există timp trecător ci doar *prezență*.

Toți misticii, occidentali și orientali, au înțeles *clipa eternă* ca pe o clipă atemporală, o clipă fără trecut și fără viitor, fără ieri și fără mâine, fără înainte și fără după, fără naștere și fără moarte.

Ken Wilber (*Fără granițe*, Ed.Elena Francisc, 2005, p.109) ne explică clar: „Fiindcă *acest* moment prezent *nu are început*, iar ceea ce e fără de început este *nenăscut*. În mod similar, *acest* moment prezent *nu are nici sfârșit*, iar ceea ce nu are sfârșit este *nemuritor*...“. Așadar: NENĂSCUT și NEMURITOR.

În concepția transpersonalistului Ken Wilber dacă conștiința unitară este fără granițe și timpul este la fel. Ori, fără granițe nu este decât *prezentul etern*. *Prezentul trecător* este limitat într-o parte de trecut iar în cealaltă parte de viitor. Misticii numesc prezentul trecător *nunc fluens* iar prezentul etern – *nunc stans*. În *acest* prezent etern nu este doar un fragment al realității. Dimpotrivă în acest ACUM rezidă întreg Universul, cu tot timpul și spațiul din lume. Acest acum, acest *nunc stans*, este o clipă fără limite. Nu are granițe, deoarece trecutul ca amintire și viitorul ca anticipare se află ambele în el, nu în jurul lui.

Platforma Sutra: „în momentul prezent e pace absolută“. Este pacea din centrul cicloului (J.Lilly), este pacea și armonia pe care omul o descoperă în Sinele său. Dalai Lama (*Emoțiile distructive*,2005): „Există în unele texte budiste, referiri la unii yoghini care ating nivele superioare ale înțelegerii și care pot transforma clipele în eoni, iar eonii pot fi contractați într-o clipă“ (p.271).

Prezentul etern poate fi cunoscut prin individuare/Sineizare, prin pătrunderea în „centrul de ordine și sens interior“ care e sălașul spiritului nemuritor. Carl Gustav Jung explică sincronicitatea și visele premonitorii prin absența trecutului și a viitorului la nivelul inconștientului colectiv, postulând existența unui prezent etern. Acesta este timpul pe care-l conjugă „mințea strămoșilor noștri căruți“. Toate tragediile imaginabile – filosofa Simone Weil – se reduc la una singură: trecerea timpului. Pentru conștiința Eului timpul este în primul rând o succesiune de trecut, prezent, viitor. Or, trecutul nu există pentru că a dispărut, iar viitorul încă nu a venit.

În viață, singurul care contează e prezentul. Prezentul trecutului e reprezentat de amintirile în care ne putem refugia cu gândul, dar în care nu putem trăi. Prezentul viitorului e alcătuit din proiectele și planurile de a căror pregătire ne putem lăsa absorbiți în prezent, până când devin și ele prezent. Punând pe același plan trecut→prezent→viitor deformăm grav percepția timpului utilizabil care nu e alcătuit decât din prezent.

A trăi și a muri, naștere și moarte – doar două moduri diferite de a percepe acest prezent etern ca o coincidență a contrariilor, o uniune a nașterii și a morții, a ființei și non-ființei, a ceea ce este viu și a ceea ce este mort.

Astfel: „Fiecare moment este ultimul și fiecare moment este o renaștere“. Astfel, prezentul etern = libertatea primordială a omului, a Sinelui său.

Așadar, din moment ce aparține clipei atemporale, conștiința unitară Wilberiană este prezentă, acum, în întregime. Cu o condiție: să evadăm din personal și să pătrundem în transpersonal. Conștiința unitară este mereu prezentă, este eternă.

Ce poate semnifica prezentul etern din perspectiva psihologiei sinergetice care demonstrează că întregul este mai mult decât suma părților dacă părțile cooperează, adică „lucrează împreună și deodată și unele prin altele, nu unele după altele“? Psihologia sinergetică pledează pentru sinteza creatoare. Această sinteză dinamică și autoorganizatoare este o sinergie care se exprimă nu numai prin conlucrarea părților, în planul spațialității, dar și prin ritmicitatea și sincronicitatea, din planul temporalității. *Împreună* se referă la sinergia spațială și *deodată* se referă la lucrarea sincronistă, adică sinergia temporală. Psihosinergia transformă *instantaneu succesiunea în simultaneitate*, stadialitatea în prezentificare. Numai prin sinergia prezentă a Sinelui, ca centru și sinteză, putem trăi prezentul etern. Am îndrăzni să afirmăm că prezentul etern este cel mai potrivit nume pentru Sine ca sinergizor suprem al Ființei umane. *Experiența eternității devine actualitate*.

Într-o primă etapă se realizează sinergia dintre *nunc fluens* adică „ACUM-ul care curge“ și *nunc stans*, adică „ACUM-ul care rămâne“. Acumul care rămâne, sinergizează până la contopire trecut, prezent și viitor și se păstrează prezentul etern, conștiința unitară a Sinelui unic și etern. Astfel, Lumea și Sinele se îngemănează, se sinergizează ca o unică experiență.

Trăirea Prezentului etern a devenit virtutea principală a *psihoterapiilor transpersonale* (tip Ken Wilber) și a celor *experiențiale* (Iolanda Mitrofan folosește cu succes exerciții de introducere în starea AICI și ACUM). Aceasta este curgerea în

TAO, este iluminarea originară, este iubirea eternă (Sfântul Pavel: „Te iubesc, deci nu vei muri!“) este voia lui Dumnezeu. Eternitatea este adevăratul climat al spiritului.

Perceperea și trăirea prezentului etern sunt posibile prin sinergia dintre „iluminarea minții“ și „iluminarea inimii“. Minte, oricât de luminată ar fi, fără inimă ca centru al spiritului, nu poate realiza sinergicul prezent etern.

Gândirea este succesiune și temporalitate. Intuiția este simultaneitate și sinergie atemporală. Eckhart Tolle în „Puterea prezentului“ (2004, p.15) ne trezește din somnul dogmatic printr-o afirmație la care ar trebui să medităm: „Motivul pentru care majoritatea oamenilor de știință NU sunt creativi nu este acela că nu știu să gândească, ci acela că nu știu cum să se oprească din gândit“. Eu aș adăuga: să ne oprim din gândit pentru a face loc intuiției, generatoarea creației. Pentru perceperea timpului liniar este suficientă iluminarea minții, pentru perceperea prezentului etern sunt necesare trei iluminări: iluminarea minții, iluminarea inimii (iubire) și iluminarea prin suferință (calea crucii).

Tăcerea este cel mai puternic vehicul al prezentului. Să căutăm, scufundați în tăcere, „poarta strâmtă care duce spre viață“. Se numește clipa de acum. Aici, în Clipa de acum se află Sinele Adevărat și Împlinit, ascuns îndărătul corpului fizic, al emoțiilor schimbătoare și al minții flecăritoare. Intrând prin poarta tăcerii pe tărâmul prezentului etern ne ferim de murmurul fantomelor din străfundurile memoriei.

Înțeleptul Anthony de Mello în cartea *Conștiința* (Ed. For You, 2003) ne atrage atenția: „Ceea ce e *nesfârșit* e mai presus de înțelegerea noastră. Cu toate acestea, misticii ne spun că eternitatea este chiar acum. Nu vi se pare o veste bună? Eternitatea este chiar acum“. Cu o condiție: descoperirea Sinelui și conștiinței Sinelui (*Sineitate*). Copilului i se taie treptat din aripile albe ale creativității și este restricționat de adulți, să ia calea timpului liniar prezent, trecut, viitor. Ulterior, este nevoit să trudească la descoperirea Sinelui și în relație cu Eul să ajungă la o conștiință a timpului prezent, la o *conștiință a inimii*.

Pentru a învăța temeinic arta timpului prezent este necesară trecerea de la psihologia timpului la spiritologia duratei. Citiți cartea „*Noua artă a timpului-împotriva stresului*“ (2004), a lui Jean-Louis Servan Schreiber.

Când vă abandonați stării de fapt și deveniți total prezent, trecutul încetează să mai aibă vreo putere. Nu mai aveți nevoie de el. Prezența este cheia. Clipa de acum este cheia. A trăi în prezentul etern înseamnă să treci de pe tărâmul lui A AVEA pe tărâmul lui A FI. În această triplă iluminare aflați adevărul despre care Iisus spunea că vă va elibera.

Închei cu un aforism semnat Nikos Kazantzakis: „Pentru a ști că *aici și acum* e locul fericirii nu e nevoie decât de o inimă simplă...“

(Comunicare în plen la Sesiunea de Comunicări și referate științifice al Universității „Petre Andrei“ din Iași, 25.06.2005)

Psihologia sonoluminică - o nouă perspectivă

Psihosociolog Ionel Mohîrță

Este curios faptul că un număr mare de oameni de știință acceptă din nou ideea că rațiunea ar putea fi un aspect fundamental al naturii și nu un simplu produs accidental al unei evoluții inconștiente. Aproape împotriva voinței lor, acești oameni de știință transformă astăzi rațiunea într-o parte integrantă a imaginii lor despre univers. Ironia este că fizica, știința care, mai înainte, excludea total rațiunea din univers, preia acum inițiativa în a face exact contrariul.

Evenimentele au luat această întorsătură ciudată după nașterea teoriei relativității și a fizicii cuantice. Einstein a arătat că, în fiecare cadru fizic independent, viteza luminii e întotdeauna aceeași, dar că un eveniment înregistrat la un moment dat de către un observator într-un sistem inerțial nu ar trebui să fie perceput neapărat simultan de un alt observator, aflat în alt cadru. Calculele sale uimitoare l-au dus pe Einstein la concluzia ca nu există o simultaneitate absolută în univers. În descrierea evenimentelor fizice, situarea observatorului poate conduce la o diferență reală. Minte observatorului se îmbină mult mai intim cu materia, spațiul și timpul decât se credea până acum. Ea nu mai plutește undeva în afara cosmosului, cum s-a întâmplat de când a fost alungată, prin dualismul lui Descartes, din lumea fizică, și e, din nou, un cetățean respectabil al naturii însăși.

Acest nou model științific pe care îl supun atenției dumneavoastră în paginile care urmează, afirmă că ceea ce se petrece în interiorul nostru poate crea evenimentele din afara noastră și că gândurile noastre sunt mai reale decât lumea exterioară.

Experimentele științifice arată că dacă conectăm creierul unei persoane la un tomograf computerizat, și îi cerem să privească un anumit obiect, anumite porțiuni ale creierului se vor activa în timp ce privește obiectul. Apoi i se cere subiectului să închidă ochii și să-și imagineze același obiect. Și în timp ce-și imaginează același obiect, se activează aceleași zone ale creierului, ca și atunci când îl privea efectiv.

Acest lucru îi face pe oamenii de știință să-și pună întrebarea: „Cine vede de fapt ? Creierul sau ochii ? Și ce este realitatea ? Ceea ce vedem prin intermediul creierului, sau ceea ce vedem prin intermediul ochilor“ - și adevărul este că, el, creierul nu face diferența între ceea ce vede efectiv în mediul înconjurător, și ceea ce își amintește, deoarece în ambele situații, se activează practic aceleași rețele neuronale. Și atunci se pune întrebarea – ce este realitatea ? Creierul procesează 400 de miliarde de biți pe secundă dar noi suntem conștienți doar de 2000. Dar conștientizarea celor 2000 de biți, se referă doar la mediu înconjurător, la corpul nostru și la timp. Datorită felului cum este alcătuit creierul, vedem doar ce credem că e posibil. Echivalăm tipare care există deja în ființa noastră datorită condiționării. Creierul nostru nu face diferența de ceea ce se petrece în exterior și ceea ce se petrece în interior.

Conștiința este extrem de greu de definit științific pentru că este pe de-a-ntregul subiectivă. Din acest motiv, studiul ei a aparținut multă vreme filozofiei și religiei. De curând au intrat în dezbatere și biologii, îndeosebi neurobiologii. Unii dintre ei speră că imaginea cerebrală și citirea electrică a semnalelor creierului vor dezvălui „corelația neurală a conștiinței“, și chiar se fac progrese în domeniu. Dar încă nu se cunoaște ce anume din activitatea cerebrală ne face să fim conștienți. Cu certitudine nu există vreo zonă a creierului activă când suntem conștienți și pasivă când nu mai suntem. Chiar și în cazul în care acceptăm (și nu toată lumea o face) că ea ar izvorî din creier, tot mai există probleme. De ce ar trebui ca o masă de neuroni să simtă ceva? Situația a fost botezată „problema grea“ a conștiinței, unii cercetători încercând s-o explice numind-o „proprietatea emergentă a rețelelor neuronale active“ - ceva ce se naște din interacțiunea între neuroni, dar care nu se găsește în aceștia. Lacuna a atras și alte teorii, care propun stări cuantice capabile de a produce conștiința, explicații matematice și altele asemenea. Unii cercetători susțin că n-ar fi vorba decât de o iluzie.

În acest uriaș ocean de potențialități existente în jurul nostru, cum se face că recreem în continuare aceleași realități ?

Se pare că toate lucrurile din jurul nostru sunt posibile vibrații ale conștiinței. În fiecare clipă, alegem una dintre acele mișcări vibratorii pentru a ne aduce experiența în manifestare. Acesta este un mod de gândire radical pe care este necesar să îl dezvoltăm.

Ca o componentă a culturii spirituale omenești, psihologia este menită să satisfacă nevoile sufletești. Oamenii din toate timpurile au simțit nevoia, să știe ce sunt, de unde vin, încotro se duc, ce destinație au, de ce trăiesc, de ce suferă, de ce mor, ce se întâmplă cu ei după moarte sau dacă își pot sau nu stăpâni destinul.

Astfel, de-a lungul timpului s-au dezvoltat o serie de opinii și concepții psihologice originale fiecare influențând viața oamenilor prin crearea unei noi configurații spirituale.

De pildă, de la psihopatologie, psihanaliză, gestaltism și behaviorism până la psihologia umanistă, transpersonală, cognitivă, transculturală, deopotrivă evoluționistă, ecologică, sinergetică, etc. care au marcat și au impus marea psihologie a omului a existat întotdeauna loc și pentru altceva.

Dacă pornim de la conceptul de psihologie din zilele noastre, care indică o preocupare spirituală, dar în același timp și cu veleități strict științifice, de maximă rigoare gnoseologică posibilă, cel puțin ca metodologie, vom observa că putem merge mai adânc în tunelul ce duce către necunoscut.

De câțiva ani se simte imperios nevoia ca divorțul dintre partea psihologică și partea biologică sau fizică a științei omului să înceteze iar savanții să îmbrățișeze studiul sufletului sub mai multe aspecte.

Recent, ca urmare a dezvoltării și răspândirii prestigioase a fizicii cuantice și geneticii oricât de puțin ar fi urmat cineva curentul ideilor psihologice contemporane, e imposibil să nu fi observat direcția pe care o iau acestea de la un timp încoace.

Conform fizicii cuantice, numită și fizica posibilităților, lumea e alcătuită din linii temporale posibile ale realității, până în momentul în care alegem. Există lumi diferite în care locuim: lumea macroscopică pe care o vedem, există o lume a celulelor, a atomilor noștri, a nucleilor, lumi complet diferite care își au fiecare limba și matematica sa proprie. Nu numai că sunt mici, dar fiecare lume este complet diferită.

Dar sunt în același timp și complementare pentru că eu sunt atomii mei, și sunt în același timp și celulele, sunt și fiziologia mea macroscopică.

Toate sunt adevărate, atât doar că există diferite nivele ale adevărului. Nivelul cel mai profund al adevărului, revelat de știință și filosofie, este adevărul fundamental al unității. La nivelul cel mai profund sub-nuclear al realității noastre, voi și cu mine suntem practic unul și același. A ști că suntem interconectați între noi și în același timp, interconectați cu întregul univers la un nivel fundamental, cred că e cea mai bună explicație posibilă dată spiritualității.

Scopul nostru aici este să ne dezvoltăm înzestrările și potențialitățile și să învățăm să fim niște creatori care acționează efectiv. Ne aflăm aici ca să infiltrăm spațiu cu idei și opere ale gândului. Suntem aici ca să facem ceva cu viața aceasta. Ca să recunoaștem identitatea cuantică. Ca să recunoaștem locul în care avem într-adevăr posibilitatea de a alege. Pentru a recunoaște existența minții. Dar ale cui sunt posibilitățile acestea și cine alege dintre aceste posibilități, pentru a ne oferi evenimentul experimentat efectiv? Singurul răspuns satisfăcător atât din punct de vedere logic cât și al semnificației, este: conștiința este fundamentul oricărei ființări.

Se înțelege de la sine că o dată cu această nouă viziune a lumii și a vieții se propun periodic noi proiecte vizând jocul facultăților sufletești.

Dați-mi voie să vă prezint o nouă perspectivă în psihologie care a rămas până în zilele noastre o gravă dilemă și anume natura gândului.

Prezent atât în vis, în starea de luciditate, cât și în formele de conștiință modificată, gândul este elementul principal al cercetării psihologice.

Prezentarea care urmează nu ține seama de pozițiile contradictorii între diferitele concepții psihologice, ci de ceea ce nu s-a cercetat îndeajuns. Acest nou model își are originea în principiile psihologiei sinergetice.

De la început trebuie să precizăm ceea ce cercetăm. Așa cum genetica și-a precizat cărămida fundamentală a vieții – molecula ADN, așa și psihologia trebuie să-și precizeze cărămida fundamentală a sufletului – gândul.

Gândul ca idee, reprezentare, intenție, îngrijorare, părere, decizie, trebuie să facă obiectul unei analize științifice serioase în lumina ultimelor cercetări și să reprezinte un reper de pornire în cercetarea psihologică.

Acest nou proiect de psihologie cuantică, intitulat psihologie sonoluminică, fără să nege nici una dintre ramurile psihologiei universale își propune ca obiect principal de studiu natura gândului și dinamica acestuia în sufletul uman.

Câmpul tematic al psihologiei sonoluminice cuprinde:

- 1- bazele psihocuantice ale vieții pulsionale conștiente umane
- 2- modul de autoorganizare a gândurilor, a pulsiunilor conștiente

- 3- formele de manifestare a acestor pulsuni în trebuințele umane
- 4- reprezentarea observatorului uman din punct de vedere psihocuantic
- 5- structura gândurilor în conștiință
- 6- reprezentarea gândurilor în memorie
- 7- reprezentarea afectivității în structura gândului, rolul emoțiilor
- 8- contagiunea gândurilor sau intersecția lor
- 9- transferul și urmările lui
- 10- rolul alegerii scopului urmărit și consecințele lui
- 11- modificarea corpului prin gânduri
- 12- rolul apei în memorie și în dinamica gândurilor
- 13- rolul emoțiilor asupra amplificării memoriei de lungă durată
- 14- ce se întâmplă cu formele pulsionale conștiente în momentul morții

Pe de altă parte psihologia sonoluminică se străduiește să răspundă unor întrebări tulburătoare ca:

- 1- ce este realitatea ?
- 2- cine observă ?
- 3- ce rol au gândurile în comportamentul uman ?
- 4- cum se manifestă gândurile în timpul psihologic și în cel fizic ?
- 5- de ce putem accesa epistemic trecutul dar nu și viitorul ?
- 6- cât de departe se pot propaga gândurile și cu ce viteză ?
- 7- în câte dimensiuni temporale pot exista gândurile ?
- 8- există canale de transmitere a gândurilor ?
- 9- există o evoluție a gândurilor ?
- 10- se menține observarea și după moarte ?

Punându-ne aceste întrebări profunde vom dobândi un nou mod de a exista în lume ca și cum am inspira o gură de aer proaspăt.

Ca să ajungem mai aproape de esența acestei noi psihologii trebuie să facem referire la două forțe existente atât în natură cât și în interiorul omului și anume *lumina* și *sunetul*.

Aflate la granița dintre materialitate și imaterialitate lumina și sunetul reprezintă forțele ce conduc la geneza structurilor mentale dacă urmărim cu atenție argumentele fizicii cuantice. Informația este încorporată într-un semnificant material, într-un semnal fizic, energetic și radiant. Semnificația semnalului va fi reprezentată de conținutul informațional pe care ea îl poartă, de modul în care sunt produse și susținute anumite vibrații cu frecvențe specifice apte de a excita un receptor oarecare, reflectându-se activ sau pasiv în proprietățile acestuia. Mecanismul transmiterii gândurilor îl reprezintă rezonanța. Acest nou model pornește de la precizarea stării de agregare a informației psihice, a modului de arhivare și conservare a ei și ajunge la transferul de mesaje prin teleportarea unor anumite categorii de unde.

Dacă imaginile poartă cantitatea cea mai mare de informație dintre toate mediile de comunicare, sunetul are calitatea de a fi cea mai expresivă și mai subtilă cale de a transmite informație inducând omului în modul cel mai rapid și eficient, o largă paletă de stări sufletești.

Deocamdată, lumina și sunetul prin caracteristicile lor informaționale par să răspundă plauzibil întrebărilor referitoare la substratul fizic al psihicului uman ce manifestă un dinamism extrem. Autoorganizarea ce caracterizează psihismul poate fi elucidată prin intermediul acestor două forțe.

Pe de altă parte, fenomene ca nonlocalitatea, fractalitatea, holografia sau sonoluminiscenta, fenomene catalogate ca informaționale, își pot găsi o explicație pertinentă dacă urmărim cu atenție rezonanța luminii și a sunetului din corpul nostru.

Capacitatea luminii și a sunetului de a forma împreună holograme, arată o modalitate aparte prin care se realizează structuri informaționale tridimensionale. De asemenea transformarea sunetului în lumină în mediu apos, reprezintă un fenomen ce contribuie la semnalul psihic. Și nu în ultimul rând demonstrarea experimentală a diminuării vitezei luminii de tip laser până la oprirea sa în anumite medii coerente ne poate ajuta să recunoaștem memoria organismului, dar și crearea unor unde specifice numite *solitoni*, ce pot reprezenta pulsații conștiente.

Cunoscând dinamica acestor pulsații conștiente, putem înțelege viața pulsatilă informațională responsabilă de comportamentul uman. Implicarea luminii în lumea viului este astăzi evidențiată printr-un ansamblu de sisteme de tip „laser biologic“, înlănțuite și totodată intricate care prezintă o nouă viziune a macrosistemului biologic uman capabil de gândire logică.

Posibila reprezentare a sufletului omenesc ca un rezultat al cuplajelor dintre modelele de lumină și sunet pun în valoare cugetările Mysticilor din toate timpurile care au considerat principiile fundamentale ale creației a fi lumina și sunetul.

Trebuie să căutăm cunoașterea, fără nici o interferență a dependențelor noastre. Și dacă putem face asta, deschizându-ne treptat canalele de informație, vom manifesta cunoașterea în realitate, și corpurile noastre o vor experimenta în noi moduri, prin intermediul unor noi procese chimice, al unor noi holograme, prin intermediul aceluși „altundeva“ al minții, dincolo de visele noastre cele mai nesăbuite. Pentru că dacă întrebați pe cineva care e natura gândului este deja un câștig.

Dacă prin această cunoaștere s-a schimbat ceva în modul nostru de a gândi, vom putea deveni oamenii de știință a vieților noastre. Acesta este de fapt motivul pentru care suntem aici. A nu fi curios în legătură cu aceste lucruri e similar cu a fi mai mult de jumătate mort, pentru că adevăratul secret al vieții nu este să fii în prezent, ci să fii prezent în mister.

(Comunicare la Sesiunea de Comunicări și referate științifice al Universității „Petre Andrei“ din Iași, 25.06.2005)

Iubirea transpersonală din perspectiva învățăturilor hinduse

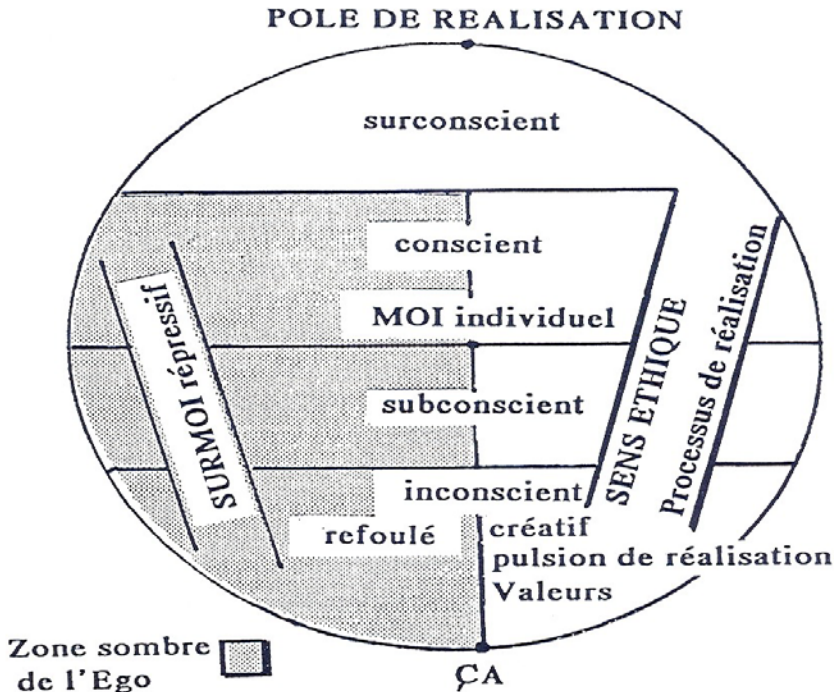
Prof.univ.dr.Marc Alain Descamps
Președintele Asociației Franceze de Psihologie Transpersonală

1. Conceptul și modelul transpersonal

Transpersonalul este un nivel al Ființei care transcende ego-ul sau eul individual. Este o depășire a „persoanei“ în stările de expansiune neobișnuită a conștiinței și atingerea Sinelui (Jung), Supraconștientul, Ultraumanul (Teilhard de Chardin), Supraumanul (Sri Aurobindo), etc. El se exprimă în mituri, simboluri, visuri...

Mișcarea transpersonală, apărută în S.U.A. din sânul Psihologiei Umaniste, realizează joncțiunea științei cu spiritualitatea și constituie, pentru omenire, o nouă Renaștere.

Modelul transpersonal (Descamps et al, „Les Psychothérapies Transpersonnelles“, 1990, p.117) se prezintă astfel:

2. Abordarea indiană triontică a iubirii transpersonale

Iubirea în hinduism conține cele mai multe ilustrări ale iubirii transpersonale. Semnificația sa tradițională și practica sa pe o cale a devoțiunii permite o veritabilă învățare a iubirii. Calea inimii este omniprezentă și întreaga cultură indiană îndeamnă la trezirea inimii. Iubirea este o trăire prezentă în toate dimensiunile personalității și activitățile umane.

Noi putem examina iubirea în trei ipostaze:

- iubirea față de zei;
- iubirea din Scrierile indiene sacre;
- iubirea față de oameni.

3. Iubirea față de oameni

Este cunoscut că iubirea omenească este magnifică prin trezirea celor mai nobile sentimente omenești față de toate manifestările vieții. Indienii adoră florile, plantele și arborii. Cultul arborelui este foarte vechi la indieni și își are rădăcinile în prima civilizație Munda a arborigenilor. Grație sistemului castelor, fiecare grupare umană trăiește în mod autonom cultura și tradițiile lor. India este un extraordinar conservator de cultură care permite renașterea timpului primordial. Zeița arborelui este perpetuată ca pădure misterioasă sau ca junglă, care devin obiecte de cult universal. Iubirea față de natură nu are nevoie să fie inventată și legată de ecologie, ca în Occident; ea este omniprezentă. Munții sunt zei sau zeițe, cea mai cunoscută fiind zeița Amnapurna. Ca și la arborigenii australieni, cea mai mică stâncă este legată de mituri și mari vise colective. Toate râurile sunt sacre, trei fiind mai celebre: Gangele, Yamuna și Sarasvati. Joncțiunile cu afluenții lor sunt legături sacre de putere.

Este cunoscut la indieni și cultul animalelor. Toate speciile de animale sunt temple în care se cinstește spiritul lor totemic, ele participă la toate miturile sacre (mănușă, șarpele, elefantul). Vacile sunt sfinte. Nu numai că indienii iubesc vacile așa cum francezii iubesc câinii, dar ei le văd ca pe un simbol al iubirii materne. Creștinii consideră că fiecare specie este simbolul unei virtuți divine (de ex. mielul). Sunt cunoscute primele experiențe de meditație care au condus la extinderea conștiinței și care au descoperit, privind la Dumnezeu, că toate formele vieții trebuie să fie iubite în mod egal.

Familia indiană este de asemenea magnifică tocmai prin această iubire divină care trăiește în fiecare tip de relație. Femeia își iubește soțul ca pe un zeu și soțul își iubește consoarta ca pe o zeiță. „Prin iubirea lui Atman își iubește o femeie soțul“. Cultul divin operează în întreaga persoană. Astfel, marele mistic Rāmkrishna și-a pus soția Sarada Devi pe tronul lui Kali și i-a celebrat cultul identificând-o cu o zeiță. În familiile tradiționale, în toate dimineațile, femeile fac un magnific desen (Rangoli) cu pudră colorată pe locul în care soții își pun picioarele când coboară din pat; desenele inspirate sunt altfel în fiecare dimineață. La fel,

copii își venerează tatăl, ca și cum ar fi preotul familiei și instructorul primordial (guru), iar în mama lor ei venerează cele șapte Matrikas. Părinții știu că bebelușul lor va învăța mult dacă îl vor vedea ca fiind micul Krishna. Astfel, iubirea divină pătrunde în toate relațiile familiale pe care le sacralizează.

Ceea ce deosebește credința indienilor de credința noastră constă în aceea că ei nu consideră că divinul este separat de oameni, foarte departe, foarte sus, înălțat la cer; pentru ei divinul este omniprezent și în jurul lor. Mai mult, templele lor nu sunt biserici. De fapt, pentru creștini, Dumnezeu este prezent pe pământ în ostia (azima) sfințită, care se află în altar. Indienii susțin că învățătura sacră le este oferită mai ales de către ghidul lor spiritual (guru). Ei consideră că dacă părinții le-au dăruit viața psihică, ghidul le-a dat viața spirituală. Ghidul transmite către ei nivelul său de conștiință, puterea sa de a calma, de a bucura, de a ilumina, focul interior al iubirii sale, puterea de purificare a mentalului. Astfel este trezită energia divină care doarme în trup. Aceasta este o transmitere și o comunicare transpersonală care face posibilă iubirea transpersonală. Prin această iubire se dezvoltă în oameni un influx spiritual, trezind spiritul adormit și ajutându-i să-l descopere pe Dumnezeu în inima lor. Aceasta este o autentică experiență transpersonală prin care omul poate trece de la Ego la Sine.

„Dacă voi îi cereți lui Dumnezeu eliberarea voastră, trebuie să învățați lecția de la guru, pentru a vă realiza dorința voastră“ (Rāmdas). Grația divină le va arăta oamenilor calea. „Dumnezeu, Sinele și guru-ul sunt același lucru“ (Rāmana Maharshi).

Nimic nu conferă o mai mare bucurie decât această revelație, care este explicată de către unul din sfinții Indiei moderne Mā Ananda Moyī (1896-1982): „Ființa supremă este Bucurie încarnată. Căutați să trăiți întotdeauna în bucurie, să vă exprimați bucuria în gândurile și în acțiunile voastre; să simțiți prezența Sa bucuroasă în tot ceea ce vedeți și ascultați. Tristețea este fatală pentru om. Încercați să fiți atenți la tot ceea ce vă furnizează o adevărată bucurie și aceasta vă va apropia de Dumnezeu. Bucuria este un exemplu viu al acestei prezențe tăcute a divinului care a transformat viața și sufletul oamenilor care au căpătat puterea de a învăța iubirea“.

Astfel cultul lui Dumnezeu și mărturiile noastre de iubire se întâlnesc în acest altar viu. În acest mod, în tăcere, noi învățăm să iubim întrucât iubirea lui Dumnezeu se transmite ghidului, ca un foc care se transmite de la o torță la alta. Aceasta se întâmplă grație transmițerii divine care a perpetuat iubirea transpersonală ca pe o ereditate spirituală. (Traducerea Prof.univ.Dr.Ion Mânzat)

Marc-Alain Descamps este profesor universitar, un veritabil savant al psihoterapiilor transpersonale, directorul Institutului de Psihologie Transpersonală și președintele Asociației franceze de profil. El a scris: „Qu'est-ce-que le Transpersonnel?“, „La revolution transpersonnelle des rêves“, „L'amour transpersonnelle“, „Les Psychothérapies transpersonnelles“ (în colaborare), etc.

El este cel mai reputat savant transpersonalist din Europa, care întreține calde relații cu Asociația Română de Psihologie Transpersonală.

Complexul Filoctet sau despre condiția bolnavului în societate

Conf.Dr.Ecaterina Hanganu

Abstract. The peculiar situation of the chronic patients and of the all other undesirable members of the society can be described as the “Philoktetes complex”. This name, given by the author, refers to Philoktetes, the ancient warrior of the Trojan War, who has been abandoned on a desert island because of an abominable wound due to a snake bite. Ten years later, his companions came back and recall him because Troja cannot be conquered without his arrows. The author reveals the profound meaning of the legend in actuality both for the society and for the suffering persons, because: 1. -we are all in the same continuum of life so that everybody is important for all (as accentuates especially the transpersonal psychology); 2.-the hate and aggressiveness generate lies and death; 3.-the only chance for survival in our sick society is the truth; 4.-the social relationship grounded on the truth and responsibility bring the cure of the individuals as well as of the society; 5.-the nature protects, assures and prolongs the individual’s life (as it has been emphasized in ecopsychology) ; 6.-things that wound are able also to cure, with one condition : to change the paradigm and 7.-this new paradigm, for the actual new age, is the **forgiveness**, in the christian acceptance of the word, for all the people, without any discrimination.

Key Words : Philoktetes, chronic ill patient, new paradigm, forgiveness.

În societatea actuală asistăm la alienarea individului față de natură, față de sine însuși și față de ceilalți membri ai societății. Lipsa de conștientizare a faptului că nucleul care asigură coerența ființei umane este Dumnezeu, generează sentimentul „golului“ și se exprimă în falsa identificare a individului cu necesitățile sale de moment, care, odată satisfacute, atrag alte false identificări etc. Responsabilitatea plină de afecțiune față de ceilalți și față de natură, aspirația către cunoașterea Sinelui, către totalitate și împlinire în Dumnezeu sunt înlocuite cu *auri sacra famas* – blestemata sete de aur. Nu mai avem timp pentru noi înșine și nu ne interesează ceilalți, iar natura este considerată ca principala noastră sursă de venit și atâta tot. Dar ceea ce nu învățăm în bucurie, suntem constrânși să

(Legenda figurii: *Filoctetes*. Sculptura într-o piatră prețioasă executată de Boetius, sec. I î.Hr. - după N.A.Kun)

învățăm din suferință. De aceea am considerat necesar să reunesc sub numele de „complexul Filoctet“ comportamentul particular al fiecăruia dintre noi, în *calitate de membri ai societății, față de cei pe care o boala incurabilă, bătrânețea, un handicap sau iminența morții ne face să-i marginalizăm cu bună știință.*

1.-Legenda. Filoctet este unul din eroii războiului troian, a cărui desfășurare este relatată de Homer în Iliada. Legenda sa o regăsim în tragedia „Filoctet“ a lui Sofocle. Războiul pentru cucerirea Troiei pornește de la cea mai frumoasă femeie de pe pământ, Elena, care era fiica lui Zeus și a unei muritoare Leda. Ea se bucurase de privilegiul, rar pe atunci, de a-și alege singură soțul și astfel s-a căsătorit cu frumosul și viteazul Menelaos, care avea să ajungă după moartea tatălui ei, regele Spartei. Răpirea Elenei de către Paris, fiul Hecubei și al lui Priam, regele Troiei, avea să aprindă războiul între grecii conduși de Menelaos și de cumnatul lui, Agamemnon, împotriva Troiei.

În ciuda tuturor suferințelor, jertfelor, curajului lor, soarta războiului avea să fie decisă de intervenția lui Filoctet, eroul grec, în al zecelea an de război. Filoctet apare de două ori în legendă: la începutul și la sfârșitul războiului. Și iată legenda (dupa N.A.Kun, „Legendele și miturile Greciei Antice“, Ed.Șt., 1964):

În drumul lor spre Troia, după ce pleacă din Aulida, unde zeița Artemis făcuse să fie înlocuită Ifigenia, fiica lui Agamemnon, cu o căprioară ca jertfă de bun augur, grecii avură parte de vreme bună și vânt prielnic. Până departe, valurile mărunte luceau în soare. Corăbiile spintecau iute valurile mării. Se și vedeau malurile insulei Lemnos. Dar mai înainte, grecii trebuiau să poposească pe insula Chryse, să găsească altarul închinat nimfei care ocrotea insula și să-i aducă jertfă, fiindcă li se proorocise că numai așa vor cuceri Troia. Altarul fusese ridicat de Iason, când plecase spre Colchida cu argonauții să aducă lâna de aur. Și tot pe acest altar adusesse jertfa și Herakles, în drum spre Troia când plecase să răzbune jignirea adusă de regele Laomedon. Acum, corăbiile se opriră. Căpeteniile coborâră pe țarm. Insula era pustie, acoperită de tufișuri mărunte, arse de soare. Filoctetes, prietenul lui Herakles, care știa unde se află altarul, se oferise să-i conducă. Ajunseră acolo. Ascuns în ierburi, pe jumătate dărâmat, găsiră altarul. Dar când se apropiară, un șarpe mare care străjuia altarul țâșni din ierburi și-l mușcă pe Filoctetes de picior. Scoțând un țipăt, acesta se prăbuși la pământ. Eroii alergară să-l ajute, dar era prea târziu: otrava pătrunsese în sânge. Durerea deveni de nesuportat, iar din rană curgea puroi, care răspândea un miros insuportabil. Filoctetes gemea zi și noapte. Oștenii începură să murmure, nemulțumiți. Temându-se de revoltă, conducătorii grecilor, la sfatul lui Ulise, îl părăsiră pe Filoctet pe când acesta dormea, pe insula Lemnos, lăsându-i apă, hrană, arcul, săgețile și ceva veșminte, iar ei plecară mai departe, spre Troia. Trecură nouă ani. Asediul Troiei continua cu înverșunare. Murise vitezul și credinciosul Patrocle, prietenul lui Ahile, murise însuși marele Ahile, murise și Ajax puternicul fiu al lui Telamon, murise Memnon, fiul Aurorei, care lupta de partea troienilor, murise Penthesilea, regina amazonei, ucisă de Ahile; tot ucis de Ahile murise blândul și viteazul Hector, apărându-și cetatea. În cele din urmă, Ulise află printr-un șiretlic că Troia nu putea fi cucerită până când de partea grecilor nu va lupta Neoptolemos

(fiul lui Ahile) și Filoctet, cu săgețile otrăvite ale lui Herakles. Acesta îi dăruise lui Filoctet săgețile înmuiate în veninul hidrei din Lerna, care nu dădeau greș niciodată, ca să-l înduplece să-i aprindă rugul funerar și să-i curme astfel chinul provocat de mantia otrăvită cu sângele centaurului Nessos, (centaurul fusese ucis de el cu o săgeată înmuiată în veninul hidrei). Acea mantie îi fusese trimisă ca farmec „de dragoste și fidelitate“ de soția lui, Deianeira.

Neoptolemos a fost ușor de găsit și de convins. Dar pentru Filoctet, a fost nevoie iarăși de viclenia lui Ulise. Filoctet încă trăia, acolo unde fusese părăsit de tovarășii săi. Găsise o peșteră cu două intrări (spre apus și spre răsărit) și se adăpostise acolo. Rana de la picior îl durea cumplit; uneori se putea târa afară și-și potolea cât de cât foamea cu ierburi, și setea, cu apa care se aduna în crăpăturile stâncii; sau vâna porumbei sălbatici cu săgețile otrăvite. De multe ori însă răbda de foame și sete. Uneori poposeau pe țărm marinari, dar nimeni nu voia să-l ia pe corabie, din cauza mirosului îngrozitor al răni. Când corabia a ajuns la țărm, Ulise s-a ascuns împreună cu ceilalți greci. Neoptolemos a plecat singur să-l caute pe Filoctet. L-a găsit, abia târându-se spre peșteră. I-a spus, așa cum îl învățase Ulise, că s-a supărat pe căpeteniile grecilor care-l jigniseră, intenționează să plece înapoi acasă și s-a oferit să-l ia cu el, în Grecia. Urma ca, atunci când ajunge pe corabie, Ulise să apară și să-i ia arcul și săgețile. Impresionat de suferințele lui Filoctet, tânărul n-a putut duce minciuna până la capăt. Aflând înșelătoria, Filoctet a vrut să-și dea singur moartea, dar a apărut prietenul lui, Herakles, învăluit în lumina strălucitoare a Olimpului, l-a oprit și i-a spus ca așa au hotărât zeii, să meargă și să lupte la Troia, unde rana îi va fi vindecată. Așa a și făcut. Filoctet a săvârșit multe fapte de vitejie sub zidurile Troiei. Tot el a rănit cu una din săgețile otrăvite pe Paris, cel care fusese vinovat de acest război; acesta muri singur și în chinuri pe coasta muntelui Ida, acolo unde fusese atât de fericit cu păstorii, pe vremea când era copil lipsit de griji. Filoctetes a fost unul dintre oștenii care au intrat în calul de lemn, a pătruns în Troia și a luptat în cetate. A supraviețuit luptei și după căderea cetății, a plecat cu prima corabie spre Grecia, împreună cu Neoptolemos, Nestor, Diomedes, Idomeneus și a ajuns cu bine în patrie. Tot Filoctetes a întemeiat mai multe cetăți pe țărmul Italiei, între care și orașul Petelia.

2.-Interpretarea.

a.-Filoctet.

Numele său înseamnă, etimologic, „cel căruia îi este drag să întemeieze“ (Filo-ktizo= Φιλο-κτιζω; unde *φιλεω* = a iubi, iar *κτιζω* = a întemeia)

Filoctet nu e cu nimic mai prejos de ceilalți luptători, dar nici faptul că fusese prietenul credincios al lui Herakles, nici faptul că fusese unul din candidații la mâna frumoasei Elena, nici întemeierea unor cetăți pe țărmul Italiei nu l-ar fi salvat de uitare, dacă nu l-ar fi particularizat suferința:

- El a fost mușcat de un șarpe veninos: purtând cu el săgețile otrăvite ale lui Herakles, intrase în rezonanță cu veninul; după aceasta, devenise imun la venin, fiindcă folosea săgețile la vânatoare, ori otrava de pe săgeți intra în sângele animalelor vâdate și ar fi avut puterea să-l ucidă și pe el;

- Rana pricinuită de mușcătura șarpelui provocase o întreită durere: suferință fizică acerbă; durerea și mirosul erau de nesuportat pentru el însuși; apoi, pentru ceilalți și ca și cum aceasta nu ar fi fost suficient, cei pe care-i ajutase (descoperind altarul unde fusese mușcat) aveau să-l părăsească. Suferința îl izolase de el însuși în propriul corp (fiindcă nu mai era capabil să continue lupta) și-l izolase și social (părăsit pe o insulă pustie);

- În imaginea sculptată de Boetius în sec.I î.H., Filoctet apare rănit la glezna stângă: conform medicinei tradiționale, suferința care se produce pe partea stângă a corpului relevă faptul că individul preia din mediul înconjurător tot ceea ce este negativ, scutindu-i astfel de suferință pe ceilalți; suferința lui Filoctet e cu atât mai mare, cu cât fusese părăsit tocmai de cei pe care-i ajutase;

- Filoctet însă nu avea să rămână în pustiu: urma să fie căutat din nou pentru moștenirea sa. El era bogat nu prin aur, deși fusese părăsit pe insula Chryse (= „de aur“ în traducere) – sau, după alții, pe insula Lemnos-, ci prin ceea ce putea aduce aurul cetății Troia, adică săgețile lui Herakles. Acum intra încă o dată în rezonanță cu veninul – nu cu acela la care deja era imun, ci cu veninul urii față de cei care-l părăsiseră și pe care nu-i iertase încă. Iar acel venin al urii era mai puternic decât veninul săgeților și chiar decât al șarpelui care-l mușcase, fiindcă l-a împins la sinucidere. L-a salvat prietenia lui Herakles și sentimentul datoriei, astfel încât a trecut peste ura nutrită ani de-a rândul și a plecat spre Troia;

- Acolo, spune legenda, s-a vindecat și a intrat în luptă. În privința modului miraculos în care s-a vindecat, există două variante. Herakles îi promisese ca însuși Asklepios, zeul medicinei, îl va vindeca. Și într-adevăr, se pare că Machaon, medicul militar din tabăra grecilor, despre care legenda spune că era „priceput ca însuși Asklepios“ l-a vindecat răzuind rugina fie de pe vârful lancei lui Ulise, fie a lui Neoptolemos. Ambele variante sunt semnificative: Ulise era cel pe care Filoctet îl ura cel mai mult, fiindcă la sfatul lui fusese părăsit pe insulă și tot el îl făcuse pe Neoptolemos să mintă ca să-i ia săgețile și arcul; deci vindecarea de venin poate veni de la veninul însuși („similia similibus curantur“ – cele asemănătoare se vindecă prin cele ce se aseamănă) sau - vindecarea vine o dată ce ai renunțat la dizarmonia pe care o provoacă ura. Sau, a doua variantă: a răzuit fier de pe vârful lancei lui Neoptolemos – fiul lui Ahile: acesta fusese singurul căruia i se făcuse milă de suferințele lui și nu a fost în stare să mintă până la capăt – adică, restabilise adevărul, cinstea, ordinea care anulează dizarmonia bolii;

b.-mediul înconjurător :

- Numele insulei pe care fusese părăsit Filoctet era Chryse (în trad., „de aur“). În realitate, insula era pustie, fiindcă în fața bolii, aurul nu contează – nu aduce sănătatea, ci doar pustiu; (în alte variante, Filoctet fusese părăsit pe insula Lemnos, deci grecii îl duseseră un timp cu ei – un bolnav poate fi suportat un timp, apoi este părăsit);

- Filoctet se adăpostise într-o peșteră cu două ieșiri – una spre apus, cealaltă spre răsărit: vântul încărcat cu toate spațiile lumii trecea prin acea peșteră – dar el nu avea acces la nimic din acea lume, izolat în suferința sa; ieșirea se putea

face spre apus (spre tărâmul morții), sau spre o nouă speranță, odata cu răsăritul – renașterea soarelui;

- Peștera înseamnă și retragerea în adâncul mamei-Geea, ca pentru renaștere;

- Oricum, insula pustie a fost mai de nădejde decât oamenii: i-a oferit adăpost, apa și hrană;

c.- atitudinea celor din jur:

- Relațiile interumane au la bază utilitatea reciprocă; Filoctet este părăsit după ce i-a ajutat și este „reactivat“ în comunitate când se dovedește iarăși util;

- Cei din jur nu pot să-i asigure indefinit mijloacele necesare traiului și Filoctet este lăsat „să se descurce“ cum poate;

- Lașitatea celorlalți (l-au părăsit „în somn“) își găsește justificarea: ei aveau conștiința lucrului incorect, dar predominau „interesele tuturor“ – adică, lupta pentru cucerirea unei cetăți mai bogate și dorința de răzbunare a soțului înșelat;

- Pentru a se ajunge la scop, lașitatea și minciuna sunt la fel de bune ca orice alt mijloc;

- Cei care preferă să spună adevărul sunt o minoritate (în legendă, unul singur: Neoptolemos). Tinerii sunt mai dispuși să adopte un comportament corect și să reacționeze „conform inimii“ (Neoptolemos s-a înduișat de suferința lui Filoctet și nu a dus minciuna până la capăt). De altfel, dintotdeauna tinerii au fost nonconformiști, mai ales în raport cu minciuna socială.

Filoctet îi reprezintă pe toți cei marginalizați, în special prin boală:

- Boala este privită cu compasiune un timp relativ scurt, dar când bolnavul ajunge să deranjeze fiindcă nu se poate îngriji singur, este părăsit de cei care au alte sarcini sociale de îndeplinit;

- Bolnavul este lăsat să se descurce singur, la limita de jos a supraviețuirii, cu un minim necesar – ca Filoctet;

- Situația bolnavului în societate este și mai tristă decât a lui Filoctet, fiindcă adevăratul pustiu este însingurarea trăită în mijlocul celorlalți și nu pe o insulă pustie;

- Legăturile de interese pot fi create din nou, dar minciuna socială poate ucide;

- Bolnavul răspunde cu sinceritatea propriei ființe, minciunii sociale cu care este întâmpinat. Legături trainice cu cei din jur se pot baza numai pe iertarea acestora și pe sentimentul propriei utilități. Oricum, bolnavului nu-i rămân decât două posibilități: ieșirea din pustiul suferinței spre tărâmul morții sau spre renașterea psiho-spirituală;

- Vindecarea individului se face numai prin restabilirea legăturii cu societatea în baza adevărului spus și suportat, deci prin renașterea psiho-spirituală;

- Iar vindecarea bolnavului se face deopotrivă în folosul lui și al societății – de aceea, poate, numele lui Filoctetes este un simbol: el e „cel căruia-i place să întemeieze“(vide supra!): a întemeiat mai multe cetăți pe țărmul Italiei; a pus temei

sfârșitului războiului troian; a întemeiat propria existență pe opțiunea pentru viață (atunci când a preferat să meargă la Troia, să lupte și să se vindece, în loc să se sinucidă). Legenda lui Filoctet este în felul acesta și o pledoarie contra *euthanasiei*.

De fapt, coordonatele pe care evoluează legenda sunt liniile de forță care circumscriu dintotdeauna existența omului în societate:

1.-Arhetipul veninului:

- Herakles ucide hydra din Lerna, își înmoaie săgețile în veninul acesteia, ucide centaurul care-i agresase soția, dar moare ucis de veninul din sângele centaurului, pe care soția îl folosise drept filtru de dragoste, impregnându-i mantia; veninul este transmis mai departe, o dată cu săgețile, lui Filoctet, care-l ajutase pe Herakles să moară; un alt venin pătrunde în corpul lui Filoctet, provocându-i suferința și izolarea; dar tot veninul, de data aceasta util pentru societate, îl scoate din pustiu și îi aduce în cele din urmă vindecarea;

- Însuși altarul pe care-l căutase Filoctet avea legătură cu otrava, răzburarea și moartea: fusese ridicat de Iason, care avea să obțină lâna de aur datorită trădării Medei, care mânuia la fel de bine vrăjile, otrava și sabia; iar Herakles adusese jertfe acolo tot ca să fie ajutat să se razbune;

- Pe un alt plan, veninul discordiei, geloziei și răzburării:

- zeița discordiei, Eris, aruncase mărul de aur cu inscripția „celei mai frumoase“ în mijlocul banchetului zeilor, iar un muritor, Paris, fiul lui Priam, l-a atribuit Afroditei fiindcă aceasta îi promisese ca soție pe cea mai frumoasă femeie de pe pământ;

- răpirea Elenei aprinde dorința de răzburare a soțului și răzburoul troian;

- Paris însuși moare răpus de veninul săgeții lui Filoctet – în suferință și singurătate, fiindcă fusese prins în mreaja discordiei dintre zeițe;

- Herakles, cel mai mare dintre eroii greci, moare datorită geloziei soției sale, care-i muiase în venin mantia;

- Veninul în plan fizic și în plan subtil (ura, gelozia, răzburarea, lașitatea, minciuna) se asociază pe de o parte pentru ca individul să se debaraseze de tot ceea ce nu-i mai este de folos la un anumit moment, dar și ca să obțină ceea ce-i devine folositor într-un alt moment. Ambele acțiuni au loc în aceeași colectivitate (Filoctet- tovarășii de arme);

2.-Arhetipul șarpelui:

- În legenda lui Filoctet, șarpele apare ca păzitorul altarului;

- Dar altarul fusese ridicat de Iason, ca să fie ajutat să fure și Herakles, ca să se razbune;

- Răzburarea cere jertfe și suferință, deci șarpele îl mușcă pe Filoctet, care pornise la rândul lui să-l răzburare pe soțul Elenei. Suferința lui Filoctet aduce și suferința colectivității: părăsindu-l pe Filoctet, grecii n-au mai obținut victoria, până când nu l-au readus pe erou în mijlocul lor;

• Filoctet este vindecat de o armă în forma de șarpe (lance, suliță), fiindcă în plan subtil, ceea ce face rău este capabil să și vindece;

3.-Arhetipul peșterii: ca matrice, peștera asigură renașterea. Finalitatea aparține însă omului, care poate alege tărâmul morții sau vindecarea, după cum este capabil să ierte și să se reintegreze în colectivitate sau nu. Peștera și natura înconjurătoare, în general, au asigurat supraviețuirea eroului. În comportamentul bolnavului întâlnim de altfel spontan apropierea față de natura-mamă, în scop de regenerare.

Dincolo însă de toate posibilele interpretări, legenda lui Filoctet atrage atenția asupra următoarelor fapte:

1- fiecare dintre noi și toți laolaltă suntem unul și același într-un continuum al vieții, astfel încât faptele noastre se răsfrâng asupra tuturor. Asupra acestui continuum al vieții decurgând din Realitatea superioară, unica și creatoare atrage atenția psihologia transpersonală, în efortul său de vindecare a unei lumi bolnave de indiferență;

2- discordia, răzburarea, ura atrag lașitatea, minciuna, moartea;

3- șansa supraviețuirii este adevărul;

4- relațiile sociale întemeiate pe adevăr și responsabilitate aduc vindecarea individului otrăvit de propriile-i fapte și de faptele celor din jur. *Numai o societate profund bolnavă poate accepta și recomanda euthanasia în loc să asigure supraviețuirea demnă a bolnavului incurabil;*

5- natura însăși susține, protejează și asigură supraviețuirea individului. Ecopsihologia atrage atenția asupra efectelor profilactic-curative ale adoptării unei atitudini pline de responsabilitate și afecțiune față de natură în managementul bolnavului incurabil;

6- ceea ce rănește, poate să vindece, cu o singură condiție: schimbarea de paradigmă și

7- această nouă paradigmă este **iertarea**.

În felul acesta legenda lui Filoctet prefigurează paradigma creștină a iertării și sacrificiului pentru colectivitate. Dar nici Filoctet și nici grecii din timpul războiului troian nu erau creștini. Ei intuiau adevărul, în timp ce noi avem chiar învățătura. Ei au intuit în suferință ceea ce noi ar trebui să învățăm din bucurie. Noi însă, creștini (adică „fii ai lui Dumnezeu“, înfiați prin jertfa lui Iisus), procedăm cu bolnavii incurabili la fel ca tovarășii de arme ai lui Filoctet. Numai că armele de care dispunem sunt altele.

Civilizația noastră este caracterizată de complexul Filoctet. Și astfel, riscă să devină o civilizație a morții. Alegerea ne aparține - încă ne mai aparține.

Dar ne-am putea întreba: ce rost are să renunțăm la comoditatea noastră în favoarea celor marginalizați? Vi se pare cinică întrebarea? Din păcate, societatea actuală nici măcar nu-și mai pune problema, ci acționează direct – iar răspunsul, nu numai cinic, dar pe cât de crud, pe atâta de real, îl întâlnim la tot pasul.

Și totuși, înainte de a sosi vremea Judecății, poate că a venit – acum - timpul întrebării. Gradul de civilizație al unei culturi și de evoluție spirituală al unui individ se cunoaște după grija pe care o acordă celor marginalizați.

Recunoașterea planului divin în Creație și a *vocației divine a omului* reprezintă, alături de *paradigma iertării*, punctul de cotitură al civilizației actuale. Iar schimbarea de paradigmă se reflectă în psihologia transpersonală, care este „o provocare, o promisiune și o speranță“ (Prof.I.Mânzat). Psihologia transpersonală reprezintă, în civilizația actuală, trecerea de la „A Avea“ la „A Fi Intru“, adică pelerinajul spre Sinele divin. Și cum „drumul de o mie de li începe cu un pas“, tot așa, drumul spre Sine începe cu recunoașterea dreptului la viață decentă, la bucurie și iubire a fiecărei ființe, cu deschiderea profundă, responsabilă, plină de afectivitate și compasiune față de natură - și mai ales, față de semenii noștri. Altfel spus, cu restabilirea demnității condiției umane. Acesta este „războiul“ pe care civilizația actuală îl are de câștigat: cunoașterea de sine, fiindcă aceasta este condiția propriei noastre supraviețuiri. Complexul Filoctet este o invitație și un imperativ: să redăm oamenilor pe Omul din noi.

Fenomenul sincronicității în dezvoltarea personală și transpersonală

Psiholog Elena Roșcan
Psiholog Anamaria Șurubaru

Introducere

Ființa umană este confruntată uneori de-a lungul vieții cu evenimente exterioare, obiective, care au un conținut semnificativ deosebit, suscitând în general o manifestare psihică specifică. Raționaliștii au desemnat aceste evenimente prin termenul „coincidențe“. Există totuși coincidențe care au un caracter profund semnificativ pentru observator. Să considerăm exemplul unei persoane care visează unul sau mai multe accidente de avion, iar a doua zi aude la radio relatări despre mai multe accidente de acest fel. Sau, pentru a menține evenimentul exterior fixat, ne putem gândi la o persoană care trebuia să călătorească cu avionul, dar care și-a anulat în ultima clipă călătoria, fără să fi avut vreun motiv important. În aceeași zi, persoana respectivă află despre accidentul care a implicat avionul în care ar fi putut să se afle, dacă nu ar fi renunțat la acea călătorie. Desigur, aceste „coincidențe semnificative“ au un sens profund, cu substrat emoțional, pentru subiectul observator.

În general, aceste coincidențe semnificative dintre evenimente fizice și manifestări psihice aparent necorelate printr-o cauzalitate evidentă sunt recunoscute ca „fenomene de sincronicitate“. Putem considera că un anumit eveniment este în sincronicitate cu un altul atunci când o experiență interioară (vis, reverie, etc) ne anunță producerea unui eveniment exterior.

La o primă analiză, sincronicitatea ar putea fi considerată o antiteză a cauzalității. În realitate, ea nu contrazice legea cauză-efect, ci o completează.

Genialul psihiatru elvețian Carl Gustav Jung are meritul de a fi primul care a studiat fenomenul sincronicității de pe poziția unui om de știință, recurgând și la o abordare globală, interdisciplinară. El a caracterizat sincronicitatea ca pe „un principiu de conexiune fără nici o cauză aparentă“ (v. Jung, Personalitate și transfer, p.103). Jung mai scria: „Preocuparea mea constantă referitoare la psihologia proceselor inconștiente m-a obligat să caut – alături de cauzalitate – un principiu de explicare, deoarece uneori principiul cauzalității îmi părea incapabil să explice anumite fenomene surprinzătoare de psihologie a inconștientului (...). Folosesc deci conceptul general de sincronicitate în sensul special de corespondență a două sau mai multe evenimente fără o relație cauzală și care au același conținut semnificativ sau sens similar; și fac aceasta prin opoziție cu noțiunea de *sincronism*, care indică doar simplul fapt al simultaneității a două fenomene“ (Jung, *Psihologie și alchimie*, p.57).

Caracteristici ale fenomenului

În elaborarea și studiul conceptului de sincronicitate, Jung a fost inițial inspirat de către Albert Einstein, cu care s-a întâlnit de câteva ori la Zurich între anii 1909-1913. În timp ce Einstein lucra la teoria relativității generalizate, Jung a început să analizeze o posibilă relativare a timpului și spațiului din perspectiva psihicului uman. Un alt mare fizician care l-a influențat pe Jung în cercetările sale a fost Wolfgang Pauli, laureat Nobel și promotor al tezei cauzalității nelocale din mecanica cuantică. Vom expune succint, în cele ce urmează, concluziile studiului lor asupra fenomenului de sincronicitate.

În practică putem distinge trei tipuri esențiale de sincronicitate:

1. coincidența semnificativă dintre starea psihică a observatorului și unul sau mai multe evenimente exterioare care se produc simultan;
2. coincidența semnificativă dintre starea psihică a observatorului și unul sau mai multe evenimente aflate în afara câmpului său de percepție sau distanțate în timp;
3. coincidența semnificativă dintre unul sau mai multe evenimente trăite de o persoană și unul sau mai multe evenimente care se manifestă simultan sau după o perioadă scurtă de timp.

Fenomenele de sincronicitate nu trebuie confundate cu fenomenele de serialitate; serialitatea exprimă o continuitate de sens sau de semnificație a unor manifestări aparent incongruente, și care există în toate domeniile (ele fiind studiate mai ales în teoria probabilităților). Astfel, repetiția în timp și/sau spațiu a două sau mai multe evenimente, situații, acțiuni asemănătoare sau identice desemnează o serialitate. Spre deosebire de sincronicitate, serialitatea se referă la o coincidență sau o serie de coincidențe neprevăzute, dar care nu au un caracter profund semnificativ pentru observator.

Rolul inconștientului și al arhetipurilor

Interesul lui Jung pentru sincronicitate a fost trezit prin reliefaarea substratului psihic care susține acest tip de fenomene. O primă analiză a evidențiat faptul că sincronicitatea reprezintă o punte de legătură între lumea materială și universul psihic, implicând aici inconștientul colectiv. Prin însăși definirea sa, inconștientul colectiv transcede continuum-ul spațio-temporal, fiind un *sui-generis* „câmp de energie psihică“ la care sunt conectate toate ființele umane prin intermediul inconștientului lor individual. Evenimentele sincrone – a descoperit Jung – se sprijină pe o bază „arhetipală“; arhetipurile, după cum se știe, sunt prototipuri de ansambluri simbolice adânc imprimate în inconștient, constituindu-se în structuri fundamentale numite enrame. Arhetipurile rezidă în inconștient sub forma unor modele ideale, având un dinamism creator propriu.

Ca mecanisme complexe, ele pot acționa:

1. ca matrici psihice în care sunt generate, în stare incipientă, toate formele de reprezentări (imagini, idei, emoții);

2. ca un element coordonator care conferă sens și orientare energiei pulsionale inconștiente;

3. ca o sui-generis „sinapsă psihică“ cu rolul de a conecta diferite structuri psihice ordonate după criteriul conținut de arhetip;

4. ca un adevărat „transformator psihic“, care permite modularea energiei psihice pulsionale ca intensitate și ca formă de manifestare.

Arhetipul apare pentru mentalul conștient sub forma unui anumit simbol. Așa cum toți indivizii au anumite caracteristici genetice comune, tot astfel ei beneficiază de un rezervor psihic comun, colectiv, care este conștientizat de regulă în vise și reverii, sub forma simbolurilor. După cum genele creează tipare ordonate de dezvoltare organică, și arhetipurile constituie o anumită ordonare la nivel psihic. Când un arhetip este activat în cazul unei persoane, se creează într-un mod causal un fenomen de sincronicitate care capătă forma unei imagini simbolice aflată în conexiune directă cu un anumit eveniment exterior. Așadar, arhetipul reprezintă elementul causal care produce un anumit fenomen de sincronicitate.

Jung a considerat că arhetipul joacă rolul unui vertabil „catalizator psihic“, necesar pentru a „deschide“ psihicul, conectându-l specific la realitatea fizică, obiectivă. Totuși, Jung nu a reușit să explice natura conexiunilor sincrone dintre lumea fizică și cea psihică, continuitatea dintre elementele fizic și psihic. Rezolvarea acestui impas îl poate oferi configurarea fenomenului sincronicității din perspectiva mecanicii cuantice. Conceptul de bază al acesteia, care vine să susțină manifestările sincronice, îl reprezintă non-localizarea cuantică. Astfel, particulele elementare aflate la distanțe apreciabile unele de altele au proprietatea de a interacționa, ca și cum ar fi informate despre existența celorlalte particule.

Teoria cuantică

Fizicienii Bohr și Heisenberg au demonstrat că observatorul, prin acțiunea sa de a observa un anumit fenomen, îl influențează pe acesta, modificând starea cuantică a sistemului observat. În acest caz, importantă nu este intensitatea câmpului cuantic generat de observator, ci structura, forma acestuia. Aceste observații evidențiază următoarele aspecte:

1. există un „câmp informațional“ cuantic care susține toate particulele elementare (sau, am putea zice, toate evenimentele singulare manifestate ca agregate materiale) și care le permite informarea reciprocă și instantanee (deci, dincolo de dimensiunile spațio-temporale) în legătură cu evoluția tuturor celorlalte particule;

2. există un sui-generis „câmp al conștiinței“ subiectului observator care, interferând cu aspectul energetic al fenomenului observat, îl modifică într-o manieră specifică.

Din punct de vedere fizic, acest câmp al conștiinței are propriile sale tipuri de forțe și trebuie să se subscrie, în mod necesar, câmpului unificat căutat cu atâta ardoare de fizicieni. Din punct de vedere structuralist, Henri Ey definește conștiința ca pe un „câmp organizat și organizator, o structură transformatoare,

multidimensională, legată de particularitățile de organizare și transformare ale ființei umane în întregul ei“(I.Mânzat, O.Brazdău, Conștiința multidimensională, p.204). Aici, noțiunea de câmp desemnează un ansamblu structural alcătuit din „părți“ care formează „ceea ce trăiesc eu ca experiență a mea“(op.cit., p.204). Așadar, acest câmp al conștiinței reprezintă actualitatea trăirii, o „deschidere a conștiinței către prezent“ (idem, p.204).

Conform ultimelor cercetări, s-a observat că, în mod natural, creierul se află în stare activă în mod continuu. Aceasta se produce pe un fundal de „informație activă“, simultan prezentă atât în structura creierului cât și în mediul exterior. Astfel, creierul acționează asupra mediului înconjurător pentru a-l modifica și a crea astfel o nouă realitate. La rândul ei, aceasta va acționa continuu asupra structurii cerebrale, într-un proces continuu de formare și informare. Aceste aspecte au implicații profunde, deoarece configurarea realității de către creier nu presupune o suită de acțiuni fizice, ci se manifestă în stabilirea relațiilor interumane, în procesele de conștientizare și crearea propriei imagini de sine. După concluziile fizicianului David Peat, sincronicitatea apare în mod repetat și natural în cazul indivizilor care manifestă atitudini și concepții „deschise către nou, către transformare“.

Sincronicitate și rezonanță

Cele de mai sus reliefează legătura dintre sincronicitate și un alt fenomen, omniprezent în dimensiunea energetică a manifestării: fenomenul rezonanței. Așa cum este descris în fizică, rezonanța presupune acordarea a două (sau mai multe) sisteme oscilante, care ajung în final să vibreze cu aceeași frecvență. Pentru realizarea acestui fenomen sunt necesare anumite condiții inițiale: existența sistemelor aflate în oscilație, astfel încât frecvențele lor, inițial diferite, să fie totuși relativ apropiate; realizarea unui anumit transfer energetic de la un sistem (emițător) la celălalt (receptor), în urma căruia receptorul își acordează frecvența de vibrație după cea a emițătorului. În final, la rezonanță, transferul de energie (și, adăugăm noi, de informație) între cele două sisteme este maxim (de exemplu, două penduluri care oscilează cu aceeași frecvență ajung să oscileze cu amplitudine maximă). În accepția fizicii cuantice, întreg universul este un mozaic de manifestări energetice, vibratorii, materia corpusculară nefiind decât o „aglutinare“, o mulțime de evenimente izolate din oceanul energetic al spațiului multidimensional. Astfel, declanșarea unui eveniment, manifestarea unei intenții sau tendințe psihice caracterizate de o anumită „încărcătură energetică“ (cu frecvență proprie, specifică câmpului asociat stării respective) și informațională, va genera forme vibratorii specifice, care se vor propaga în jurul unor unde în spațiu înconjurător. Aceasta va conduce în mod logic la apropierea în spațiu și timp a unor evenimente, acțiuni sau ființe de aceeași natură cu elementul emițător. Din perspectivă cuantică, universul psiho-fizic poate fi configurat în jurul unei rețele vibratorii în ale cărei noduri se află evenimentele, acțiunile sau ființele. Când un asemenea nod vibrează, el intră practic instantaneu în rezonanță cu alte noduri

energetice, caracterizate de frecvențe similare. Rezultatul îl constituie manifestarea unei sincronicități, lipsită de vreo motivație cauzală exterioară, observabilă. Astfel, conform acestui model teoretic, sincronicitatea reprezintă, față de fenomenul de rezonanță, doar vârful iceberg-ului.

Dintr-un unghi de abordare riguros științific, „veriga-lipsă“ o constituie, în modelul de mai sus, un sistem fundamental de ecuații care să descrie caracteristicile „câmpului psihic“ manifest și interacțiunea acestuia cu fenomenele fizice care se circumscriu sincronicităților. Pentru aceasta ar fi necesară o înțelegere profundă, holistică a psihismului ca manifestare energetică, vibratorie.

Sincronicitate spontană și sincronicitate provocată

Dacă acceptăm existența unei relații între fenomenul de sincronicitate și rezonanță, vom observa imediat că primele reprezintă o „punte de legătură“ între două evenimente aparent disparate, legătură care se stabilește spontan, acauzal, subiectul observator participând în mod pasiv, conștient sau nu de existența sincronicității. Putem vorbi în acest caz (care reunește majoritatea exemplurilor de sincronicități produse în viața de zi cu zi) de *sincronicitate spontană*, generată de stabilirea unei anumite rezonanțe între două evenimente (unul fizic, celălalt psihic) diferite, catalizată de activarea unui element inconștient, eventual o structură arhetipală complexă.

Ne putem pune întrebarea: există și posibilitatea de a genera sincronicități în mod conștient, prin implicare volitivă? În acest caz am vorbi despre o *sincronicitate provocată*. Desigur, în acest caz, prin însuși modul de desfășurare a procesului de producere a sincronicității, elementul inconștient este esențial. Diferența o constituie implicarea „dirijată“ a inconștientului, rolul de catalizator extern jucându-l aici procesele cognitive.

Din această perspectivă, rolul gândirii și al imaginației ne apare ca o componentă esențială în aducerea în plan manifest, observabil a uneia sau a mai multor sincronicități.

Un prim procedeu de utilizare a acestor componente cognitive îl constituie vizualizarea creatoare. Aceasta poate fi definită ca un proces de proiecție conștientă a ființei umane într-un cadru de reprezentare mentală, imaginativă, creat pe baza unor elemente reale evocate sau pe baza unor construcții imaginative. După dinamismul procesului putem vorbi de:

1. o formă statică de vizualizare, dacă imaginea mentală, indiferent de complexitatea ei, nu variază în timp, și
2. o formă dinamică a vizualizării, dacă ea se circumscrie unui scenariu bine definit, coerent, constând dintr-o succesiune de imagini care alcătuiesc acel scenariu. Din perspectiva participării subiectului la procesul imaginativ, putem deosebi alte două tipuri:

1. vizualizare activă: crearea în mod participativ a unei suite de imagini, operând conștient și voluntar asupra modalităților senzoriale, și

2. vizualizare receptivă: conștientizarea și concentrarea asupra unor imagini spontan evocate, a unor reprezentări care se îmbină în mod complex, irumpând din subconștient.

Vizualizarea de tip receptiv intervine de exemplu în cazul percepțiilor, al flash-urilor premonitorii, când se creează o sincronicitate între acea percepție și un eveniment obiectiv care se petrece la un moment de timp ulterior declanșării percepției.

Vizualizarea dinamică, activă, presupune realizarea unui „script“ imaginat, derulat mental, în legătură cu modul cum subiectul intenționează să se desfășoare ulterior anumite evenimente. Se cunosc diverse metode de „programare mentală“ prin care se obține declanșarea efectivă a unor evenimente dorite de subiect. Intenția acestuia, manifestată repetat și dublată de o intensă concentrare, pe un fond emoțional stenic, devine un nod energetic care, prin rezonanță, atrage producerea în dimensiunea fizică a evenimentelor solicitate. Desigur, și aici apare sincronicitatea, însă de această dată ea este provocată.

Este interesant de remarcat faptul că un subiect care recurge frecvent la vizualizarea creatoare pentru a-și modela evenimentele majore din viitorul apropiat creează un fel de „permeabilitate a informației“ care generează producerea de numeroase sincronicități pozitive în viața sa, fără ca acestea să aibă o corelație directă cu intențiile sale traduse prin vizualizare. Acest fenomen de avalanșă se poate explica prin crearea unei serii de rezonanțe care, interferând, să dea naștere unei noi condiții a câmpului psiho-fizic, care să suscite manifestarea a numeroase evenimente fizice sincronice. Este posibil ca la nivel psihic această condiție a câmpului rezonant să apeleze nu doar conștiința, ci...transconștiința! Aceasta reprezintă o expansiune a „câmpului psihic dincolo de marginile lui, o dezmarginire a potențialităților conștiinței multidimensionale“ (op.cit.p.205). De altfel, transconștiința „nu mai este o structură transformatoare“, ci este „o mișcare foarte vie, care fâșnește din subconștient (inconștient)“ (op.cit.p.205). În acest mod se evidențiază și contribuția inconștientului la producerea în avalanșă a sincronicităților.

Un alt exemplu de sincronicitate provocată apare o dată cu utilizarea autosugestiei pozitive. Metodele de vizualizare au anumite aspecte comune cu cele de autosugestie, diferența constând în faptul că primele operează cu imagini ca elemente de programare mentală, iar celelalte operează cu idei esențializate; în autosugestia pozitivă subiectul își auto-induce până la nivel de convingere anumite fraze cheie, care prefigurează o realitate virtuală, dar pe care el o dorește manifestă. Aceste gânduri esențializate, auto-cultivate, pot fi însoțite de o trăire emoțională mai mult sau mai puțin intensă, caz în care sugestia amprentează mult mai repede psihismul subiectului (subconștient-inconștient-conștient), determinând modificări în modul său de a fi. O persoană care crede despre ea însăși că are o anumită calitate, și la care această credință este reactualizată constant, se confruntă adesea cu evenimente care să-I certifice această credință (vezi și cazul profetiilor autoîndeplinite!).

În definitiv, conceptul de sincronicitate poate fi privit ca o extindere a conceptului de ancoră din NLP. În cazul ancorelor se realizează o asociere între o stare afectivă și un stimul senzorial specific. În ceea ce privește fenomenul sincronicității, asocierea se produce între o stare psihică și un eveniment din lumea exterioară, fizică. Întrucât, după cum s-a demonstrat în mecanica cuantică, acțiunea de observare (deci, am putea spune, „câmpul specific al atenției“ observatorului) influențează fenomenul observat, apare evidentă posibilitatea ca fenomenul psihic al atenției îndreptate asupra unui eveniment ulterior să „alimenteze energetic“, prin rezonanță, producerea aceluși eveniment. Din perspectivă cuantică, factorul timp nu este perceptibil ca un continuum imuabil. Ceea ce este desemnat macroscopic prin „viitor“ apare în lumea cuantică în termeni de probabilități: există mai multe variante de viitor posibile, legate de momentul prezent prin linii de univers (posibilități de evoluție gradată, ținând cont de condițiile inițiale, succesiuni diferite de evenimente). Atenția și intenția subiectului, focalizate constant asupra unui singur viitor posibil, selectează o anumită linie de univers, măbind considerabil probabilitatea ca evenimentul intenționat să se producă într-o realitate ulterioară. Acest mecanism este metaforic exprimat prin cuvintele lui Iisus Hristos: „Atunci când vă rugați, credeți că ați obținut deja lucrul pentru care vă rugați“.

Iată așadar că fenomenul sincronicității nu transcede doar spațiul, ci și timpul. Prin aceasta, el se afirmă ca fenomen al trans-conștiinței, înscriindu-se în dimensiunea transpersonală a ființei umane.

Sincronicitate și dezvoltare (trans)personală

Fizicianul David Bohm vorbea despre o „ordine implicită“ a universului, conformă unui model holografic în care fiecare „parte“ a universului conține informația despre întreg, iar întregul reunește toate părțile, într-un ansamblu coerent și ordonat. Sincronicitățile relevă manifestarea acestei ordini interne universale, modul cum se influențează reciproc evenimentele situate pe diferite linii de univers (linii de evoluție spațio-temporală). Dinamica energetică a acestui proces este asigurată prin fenomenul de rezonanță.

Astfel, atragerea sau provocarea de sincronicități în viața de zi cu zi presupune activarea unor nivele specifice, încă insuficient explorate, ale conștiinței și transconștiinței. Aceasta plasează psihicul uman într-o condiție cu totul specială, mai imaginativă, mai creatoare. Se remarcă atunci sincronizarea activității emisferelor cerebrale și amplificarea capacităților perceptive și cognitive. Întreaga perspectivă asupra lumii se transformă, iar autonomia spiritului, eliberată de dependențe și condiționări, se amplifică. „Realul, avansând pe o asimptotă a imaginarului, devine și mai real, dar un altfel de real“ (op.cit., p.205). Se pătrunde astfel în domeniile de ascensiune ale transconștiinței.

Iată astfel cum fenomenul sincronicității poate deveni un instrument de dezvoltare personală și transpersonală, oferind subiectului observator accesul la stări de conștiință și de trans-conștiință dincolo de limitele cotidianului. A experimenta frecvent fenomene de sincronicitate presupune a ne racorda la viața

tainică a universului și a pulsa cu aceeași frecvență, înscriindu-ne în acea „ordine implicită” descrisă de Bohm. Imaginile și emoțiile (cu referire directă la tehnicile de vizualizare creatoare și autosugestie) sunt căi de acces către inconștient, pre-catalizatori ai simbolurilor arhetipale care, la rândul lor, influențează declanșarea sincronicităților. Prin intermediul observării și participării active la producerea lor se ajunge la „realizarea unei conștiințe superioare, armonios integrate și echilibrate”, care permite „atingerea unui înalt nivel al existenței atât prin amplificarea capacităților psihice cât și prin generarea altora noi”(op.cit.p.205), care oferă o perspectivă mult mai cuprinzătoare asupra lumii în care fim.

Anexă

Prezentăm în final un exemplu elocvent de manifestare a unor sincronicități care l-au avut ca subiect chiar pe „părintele” studiilor acestui fenomen, C.G.Jung.

Pe data de 1 aprilie 1949, denumită și Ziua Peștelui, Jung făcea cercetări asupra simbolismului peștelui. La prânz i s-a servit pește la masă. Apoi, el a primit la cabinet o pacientă care i-a arătat desene cu pești. Seara, Jung a avut prilejul să admire o broderie cu pești uriași. A doua zi, o pacientă pe care n-o văzuse de ani de zile i-a relatat un vis al ei în care apăreau pești. În sfârșit, după ce și-a notat în jurnalul său toate aceste „coincidențe”, Jung a ieșit să-și facă plimbarea obișnuită, și a văzut un pește de dimensiuni apreciabile pe malul lacului din apropiere.

(Comunicare la Sesiunea de Comunicări și referate științifice al Universității „Petre Andrei” din Iași, 25.06.2005)

Lumea de dincolo, lumea de lângă noi

Prof. Ion Tudor

Era într-o noapte de iunie, cam pe la sfârșitul anilor '90. Desișul stelelor era fabulos, amintind de vechi mitologii orientale. Și așa, cum priveam de la fereastră, două dâre încrucișate lăsate de avioane mi-au lăsat și mie o cruce în inimă și-n minte.

Din subconștient, fără vreo analiză a Eului, fără nici o cenzură a venit inspirația. Simplă, puternică, intuitivă: dacă timpii realizați de cele două avioane ar fi reprezentați de acele dâre de fum albicios?

De ce dârele de fum?

Pentru că ele erau, de acum, amintirea avioanelor în mișcare, trecută, și de acum, apusă. Erau exact ca timpul ce se scurge, lăsând în urma sa o dâră evanescentă, în rapidă evaporare.

Doi timpi încrucișați...Ca două drepte...

Dar, două drepte nu dau un plan?

Un ...plan, cu dâre temporale...ca timpi?

Acum, vedeam planul temporal învârtindu-se prin spațiu, intersectându-se cu acesta și generând mărimile fizice cunoscute.

Extaziat de viziune, parcă ieșisem din timpul meu propriu...Dârele se estompau, dar vedenia persista.

De obicei multe idei îmi treceau prin cap și cu scurgerea timpului, le uitam... Nu a fost cazul și cu aceasta. Două axe temporale, perpendiculare... desenam mereu... și nici o funcție care să vină să le lege, să le dea o lege de funcționare... mult dorita funcționabilitate...

După un an am mai făcut un pas: am ales o funcție liniară, da, o banală funcție de gradul I.

Mergea și nu prea mergea. Am început să mă gândesc la relativitate. Aici, dacă nu aveai ceasornic la tine, nu te puteai baza să întrebi pe vreun trecător „cât este ceasul“. De la relativitatea specială am învățat că fiecare lucru are timpul lui – în funcție de viteza cu care se deplasează.

Aici am găsit doi timpi fundamentali, ce caracterizează punctul de vedere al unui *observator*, ce urmărește un *observat*, plecat în voiaj față de *observator*, cu viteza relativă v .

Observatorul are ceasornicul lui, iar *observatul* îl are pe al său.

Observatorul are timpul măsurat de ceasornicul său, *timpul observatorului*, iar *observatul* are un alt timp, măsurat de propriul său ceasornic, numit *timpul propriu*.

Dar între *timpul propriu* și *timpul observatorului* există o *relație*, pe care o numim *funcție*. Ea provine din relativitate și descrie *relația* dintre *timpul observatorului* și *timpul propriu*, în funcție de viteza de deplasare a *observatului*.

În limite clasice, *viteza observatului* este mai mare ca zero și mai mică decât *viteza luminii*, socotită ca fiind maximă, atenție! – în Universul Nostru.

Spun aceasta, pentru că în Teoria Relativității, și nu numai acolo, există în spațiul-timp hiperconic, două regiuni numite *Alt Univers*. Ce va fi fiind acolo, vă veți întreba!

În Mediul Subcuantic, se pare că (Louis de Broglie, David Bohm, Vigier, Blohințev, M.Drăgănescu, P.Constantinescu, ș.a.) anumite particule ar putea să depășească viteza luminii.

Presupunând relativitatea obișnuită, s-a arătat că o particulă ce se mișcă superluminic, ar putea avea *energie și impuls reale*, deci măsurabile (1960-1967, G. Feinberg, S.Sudarshan, C. Billaniuk).

O Teorie a Timpului, *ca plan*, dar cu totul altfel parametrizată, găsim și la Arthur Wilcox, într-o carte a sa, numită „Călătorie la marginea eternității“.

Dar, cum putem să ne închipuim *ceva* dintr-un *Alt Univers*?

Se ajunge acolo, mai ușor sau mai greu, o să vă întrebați, și pe bună dreptate!

Ei bine, părerea mai multor oameni de știință, mai ales în ultimii ani, este că pentru a trece (a transcede) *dincolo*, nu este suficient să parcurgem o distanță. Mulți își închipuie această distanță foarte mare.

Există (după Arthur Wilcox) un așa-numit *zid al luminii* (*la noi, Planul Luminos, Barierele Universului*), care trebuie trecut, străbătut. Și cum altfel, am putea depăși un *zid al luminii*, decât *depășind viteza luminii*. Facem astfel primul pas, acela de a ajunge pe *Planul Luminos*, după care făcând un mic pas prin spațiu, intrăm în *Hiperconul Superluminic* (G.Feinberg), ce ne va duce, cu *viteză supraluminică în Alt Univers* (*Relativitate superluminică* – Régis Dutheil în 1972).

Unii autori, cum ar fi Leo Vuyk, mai numesc *zidul luminii* încă și *Oglindă* sau *Superoglină*.

Și eu am am avut ideea unei *Oglinzi*.

Și iată cum: Dacă primii fotoni (cele mai rapide particule din Universul Nostru) de la Marele Bang au pornit foarte aproape de momentul inițial, probabil că acum, ei formează o *pătură* aproape sferică, cea mai avansată spațial în Universul Nostru.

Această *pătură fotonică* înconjoară Universul Nostru și nimic, nici chiar ceilalți fotoni, plecați ulterior, nu o pot ajunge, nicidecum străbate. *Din această cauză, timpul acestei pături fotonice stă pe loc față de oricare Observator din Interiorul Universului.*

Pătura luminică târăște timpul primordial cu ea. Iată ceva, pa care nici timpul nu o poate depăși—în cadrul Universului Nostru—pătura luminică generată inițial de Big Bang.

Mai trebuie oare, să ne întrebăm de unde a apărut ideea vitezelor supraluminice?

Omul și-a dorit dintotdeauna—din pură dorință de cunoaștere—să știe ce este *dincolo*. El a avut tentația timpului și a luminii, tentația marilor viteze și nostalgia nemărginirii.

Orice barieră l-a incitat... barierele vitezelor, ale timpului, ale Propriului Univers. S-a întrebat mereu, dacă, și cum poate trece, cum poate transcede – *Limitele Propriului Univers*, propriile limite...dacă există așa ceva...

Dar haideți să vedem cum funcționează *materia, materia-forță, materia-interacțiune* (Stephen Hawking – „Scurtă istorie a timpului“), în fața *Superoglinzii* sau la ce servește *Superoglanda*.

Modelul nostru nu are pretenția că ar fi infailibil sau că ar da răspunsurile ultime la întrebările acestea tulburătoare despre spațiu și timp care au preocupat omenirea din toate timpurile.

Este numai o încercare de a repune pe tapet probleme, care de acum au devenit clasice, și pe care vom încerca să le elucidăm împreună în rândurile – sau printre rândurile acestui articol.

De ce teoria sincronicității a lui Jung (intervenția conștiinței în mecanica cuantică), calea de abordare a realului, dă rezultate mai bune decât metoda experimentală? De ce are loc experiența lui Alain Aspect? De ce există senzația?

Sincronizarea evenimentelor nu mai prezintă de la apariția Relativității încoace vreun impediment, ceasornicele, indeferent de referențial, putând fi sincronizate, așa cum arată fizicienii Maricel Agop și Nicolae Mazilu, discipolii lui N. Ionescu-Pallas în cartea lor „Fundamentele fizicii moderne“.

Cât despre intervenția sincronismului în mecanica cuantică, orice încercare de sincronizare experimentală s-a soldat cu un eșec, principiul de incertitudine a lui Heisenberg răpind posibilitatea discernabilității simultane între orice pereche de mărimi cuantice (conștiința, după noile cercetări ale lui P.Gariaev, V.Poponin și la noi, I.Mohîrță, având un profund substrat cuantic).

Și așa face aici referire la incertitudinile *localizare-viteză, energie-timp*, măsurătorile asupra uneia dintre componentele unei perechi (care implică conștiința), modificând aproape instantaneu cealaltă componentă. Și pentru că a venit vorba despre *aproape instantaneu*, acest fenomen este exotic chiar și pentru mecanica cuantică (experimentele A.Aspect).

După un scurt contact a două particule cuantice, acestea rămân în legătură informațională, chiar după o puternică separare spațială. Ori, se știe, chiar o masă de repaus nulă, nu implică și o masă de mișcare nulă. Ca atare, particulele o dată separate, pornite ca din tun pe traiectorii hiperbolice separate, capătă o masă de mișcare ce nu poate fi neglijată.

În consecință, ele vor fi în continuare legate prin radiația gravitațională ce stăpânește universul și a cărei viteză de propagare a fost estimată de prof.univ. Tom Van Flandern (Univ.Washington,U.S.A.), în articolul „What the experiments say“, dincolo de incredibila valoare de $2 \times 10^{10} c$ ($c=300000 \text{ Km/s}$), viteză ce permite cu ușurință menținerea contactului informațional între particulele considerate (explicație elaborată cu bunul meu prieten Ionel Mohîrță).

Din oceanul de particule, vibrațiile și undele cosmice ajung la corpul omenesc, la organele sale de simț.

O mare parte se erijează în stimuli ai acestora (ochiul, urechea, limba, nasul, pielea). Comportarea duală, corpuscular-ondulatorie a acestor schimburi de o

mare varietate și complexitate, pătrund, via meridiane energetice, întârziate de releul-computer care este creierul, în scopul nesuprapunerii ori asupra solicitării canalelor de percepție.

Transformatele Fourier se desfac în marea de celule pe căi radio (între celule), luminoase și sonice (pe trasee mitocondriale și nucleare)- toate căi de comunicații de mare viteză formând senzațiile întârziate doar de creier, pentru realizarea dezideratelor de nesuprapunere, nesuprasolicitare și discernabilitate-pentru că diferite senzații nu pot avea loc perfect simultan.

Barierile Universului. Zidul luminii. Superoglanda.

Ideea de bază, atunci când vrem să abordăm un asemenea subiect, izvorăște din aserțiunea, unanim acceptată, că în *lumea de dincolo, timpul, spațiul și materia sunt diferite de tot ce nouă, pământenilor ne era cunoscut.*

Așa cum era deja știut de la Einstein, avem, foarte cunoscuta formulă care exprimă transformarea *energiei în materie, și invers*: $E = mc^2$.

Cunoscutul om de știință, Leo Vuyk, ne lasă să aflăm din articolul său¹, că Universul Nostru nu este altceva decât o imensă reflectare într-o Super-Oglindă Cosmică a unui Alt Univers.

În opinia sa fiecare om are un simetric al său în Celălalt Univers, unde *timpul se scurge invers (matematic vorbind)*, față de *Timpul Nostru*, iar *Spațiul* nu este altceva decât o *Imagine în Oglindă a Spațiului Nostru*.

Ceasul de la mâna noastră stângă, este pe mâna imaginarului Nostru Eu, doar un ceas pe mâna sa dreaptă. Și toate acestea, fără ca Noi să avem măcar habar de asta....

Opinii care conduc la idea Universului Multidimensional

Mai există viziunea că Universul 3-dimensional în care trăim, ca și Universul lui Vuyk, este unul din multe alte Universuri, care se întrepătrund temporar sau permanent. Robert Neil Boyd gândește că toate aceste Universuri fac parte dintr-un Univers Hiperspațial 4-dimensional².

Multe Universuri 3D pot ocupa același hipervolum fără să aibă loc efecte de revenire la starea separată.

În Universul nostru avem ceea ce numim *materie comună*, (obișnuită), o viteză de deplasare, finită și pe cât se pare egală cu viteza luminii.

¹„The outlines of a Theory of Everything, with Cosmological Non- Local CPT Symmetry at a Distance between Mirror Universes“

²„Dimension Doors-Natural Portals to Other Physical Universes and Dimensions“

În celelalte Universuri 3D este foarte posibil să avem un alt fel de materie și o altă viteză maximă, valabile doar în aceste Universuri. Dar, în Hiper-Universul care le conține pe celelalte, materia și viteza de deplasare sunt în mod sigur *altfel*. Astfel de Universuri sunt Universul Kaluza – Klein (5- dimensional), Universul Quaternionic sau spațiile Clifford.

În afară de Universul 4-dimensional Minkovski–Einstein, există un Univers 5-dimensional pe care l-am descoperit, matematic, după ce, mai întâi, am găsit, ca rezultat a Relativității, alături de efectul Doppler (Hubble), *că timpul are două dimensiuni*, constituindu-se într-un *Plan Temporal*.

O opinie similară este vehiculată și de Arthur Wilcox în cartea sa *La marginea eternității*, în care un *Model Spațio-Temporal 5-D* este prezentat, fără demonstrație, și care prezintă multe elemente comune, fără a coincide, cu *Planul Temporal* propus de mine. Totuși, ca element conceptual comun aproape tuturor celor care, de-a lungul timpului, au propus modele N-dimensionale Spațio-Temporale, există ca ultim rezultat – *idea unor forme diferențiale ce funcționează ca porți de trecere între Universuri*.

Acum există teorii cum ar fi *Universul ca Spațiu Clifford* al cărui model arată unde au loc întrepătrunderi sau interpenetrări între Universuri, pe baze matematice. Date fiind interpenetrările de Universuri în mișcare întâmplătoare, zonele de întrepătrundere comune mai multor Universuri ocupă volume și arii clare în timpi indeterminați pentru durate inderminate, conducând la o hipermișcare relativă, impredictibilă a unui număr infinit de Universuri 3-D într-un hipervolum 4-D sau 5-D. Evenimentele ce au loc în zonele de interpenetrare pot dura cel mult până la începerea hipermișcării relative dintre universuri, unele *porți* închizându-se, iar altele, în alți timpi și în alte locuri, deschizându-se în mod aleator.

Spațiile de intersecție sunt etichetate ca *porți sau ferestre* pe care Robert Boyd le numește *porți de trecere dimensională* (dimensional doorways). Acesta este punctul de vârf al tuturor acestor teorii. Majoritatea porților de trecere sunt efemere cu durata unei fracțiuni de secundă, dar pot exista mai multe *întrepătrunderi permanente* care apar periodic, an după an, iar asemenea locații pot fi găsite la nivel global. Este inimaginabil ca o ființă umană ar putea să treacă prin aceste porți, să transceadă *hiperoglinzile, zidul luminii (Wilcox), hiperoglinđa (Barierele Universului Nostru) planului luminos (n.n.), porțile de trecere (Boyd), Altundeva (Minkovski- Einstein, Alt Univers)*.

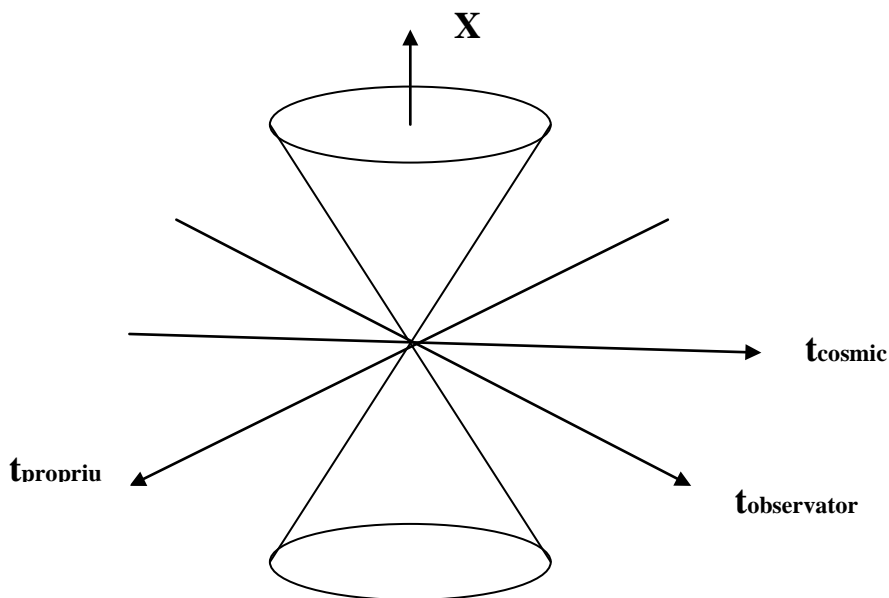
Barierele Universului Nostru nu pot fi depășite parcurgând o anumită distanță, care, de regulă se concepe ca inimaginabil de mare, ci depășind viteza luminii (300 000 km/s). Această observație nu este o aserțiune fără suport, ci este sugerată încă de pe vremea când Einstein și Minkowski au propus Modelul Spațiu-Timp, sub forma Hiper-Conului în 4 dimensiuni.

Acest model are sub axa orizontală Conul Trecutului, deasupra, Conul Viitorului, iar între acestea, o regiune denumită Alt Univers, sau Altundeva. Dar, acesta este modelul Minkowski spațio-temporal.

Eu în schimb am reușit, după îndelungi și febrile căutări, să găsesc formulele definitorii pentru ceea ce am numit Planul Temporal. Ca o consecință a

rezultat un fel de poartă sau gaură de vierme, sub forma hiperconului superluminic pe care îl supun atenției dumneavoastră în figura de mai jos.

Ca o extensie, eu am elaborat un model 5-D, cu două axe temporale, timpul propriu și un timp cosmic între care oscilează vectorul timpului observatorului, determinat de timpul propriu și de timpul cosmic, spațiul fiind figurat prin axa verticală (X_1, X_2, X_3).

Hiperconul superluminic

$$X = (x_1, x_2, x_3)$$

Ca și în cazul *Planului Temporal*, pe care l-am obținut prin deducții matematice și făcând unele considerații fizice, am mai avut plăcuta surpriză de a găsi un fel de poartă de trecere, un *Con Atractor în 5-D*, pe care l-am denumit *Hipercon Superluminic*.

Iată că, dintre ipoteticile *doorways* ale lui Robert Neil Boyd, s-au desprins portaluri mai mult intuite decât găsite prin demonstrație, dintre care apare ca din neant, *Hiperconul Superluminic*, simplu, puternic și intuitiv, apropiindu-ne și justificând speranța tuturor de a găsi mult căutatele *Portaluri* spre alte lumi, or măcar către *Alte paliere existențiale*.

Transcendentalul, se pare, se află mult mai „aproape“ decât și-ar putea închipui cineva.

Despre un arbore, ideatic dar și oracular

Dr.ing.C. V. Zănoagă

Filiala Iași a Academiei Române – Centrul de cercetări pentru Oenologie

Pithia profetea la umbra unui dafin (sacru, căci era al lui Apollo). Nu sunt nici Pithia (esențial ar fi fost să fiu ♀, iar nu ♂) darmita Apollo (indiferent dacă ♀ sau ♂, aparțin speciei *Homo sapiens*, având deci o oarecare „porție“ de spirit, dar nefiind spirit în sine, condiția *sine qua non* a stării de zeu). Rămâne deci doar dafinul (*Laurus nobilis*), o plantă, aparținând deci regnului sistematic care-mi servește acum de... aș zice pretext, dar mai degrabă de model pentru rândurile de mai jos.

Materialul de față ar putea fi un exemplu de „după război mulți viteji s-arată“ dacă n-ar fi fost difuzat la Radio Iași acum mai bine de cinci ani, desigur tributar unei forme radiofonice dar cu nimic diferit conceptual și nici principial de rândurile de față; aș spune chiar că acum torn în literă vorbele de atunci. Actualitatea lui rămâne însă, căci față de timpul istoric, cu atât mai mult cel planetar, cinci ani nu reprezintă nimic. Încă, data nașterii lui Christos, adică „piatra kilometrică zero“ a erei noastre, este încă un subiect de dispută, deci adevăratul an 2000 ar putea fi chiar acum. À propos: de unde se scurge mileniul milenariștilor? De la data nașterii lui Christos sau din momentul instituirii primului precept creștin, euharistia, la „cina cea de taină“?

Îmi pare rău pentru milenariști, dar anul 1000, primul lor termen, a trecut fără a găzdui evenimentul prevestit, însă, dacă vor găsi o explicație și pentru „eșecul“ anului 2000 – lucru nu prea greu de altfel –, vor putea trăi liniștiți, chiar prospera, tot mileniul III, propovăduind un alt „sfârșit al lumii“ pentru 3000... ș.a.m.d. Căci, chiar dacă *errare humanum est, perseverare diabolicum*. La urma-urmei – iar asta ar putea fi o sugestie pentru invocata explicație – ce contează un mileniu în istoria naturală, unde o specie poate acoperi chiar/cel puțin o mie de milenii? À propos: specia noastră are deja o mie cinci sute de milenii; ca și pisica, animaluțul care mă inspiră, torcându-mi în brațe. Dar să intru în fondul problemei.

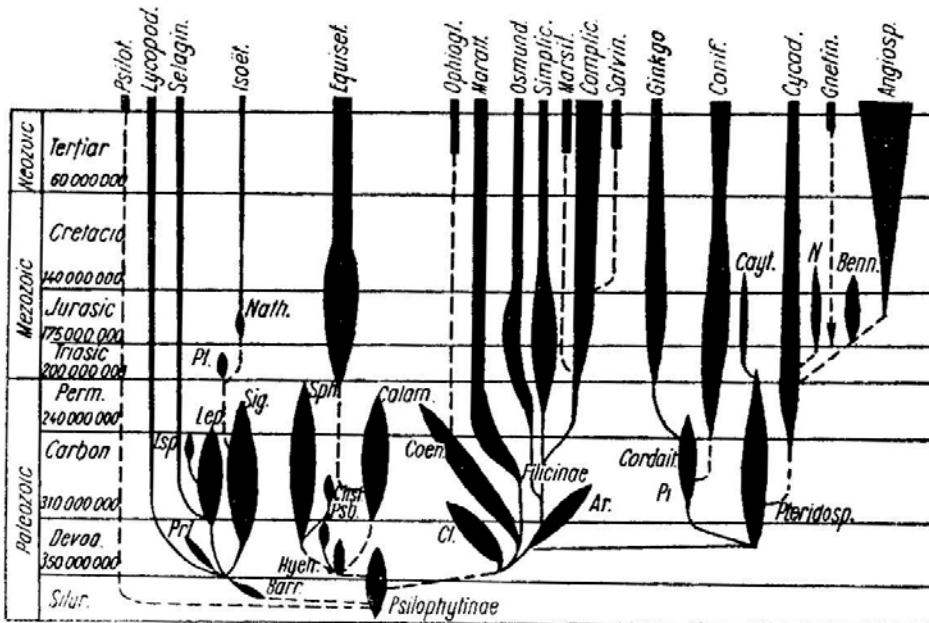
Aprindeți o lumânare: nu de sufletul Lumii desigur, ci pentru o observație. Ce formă are flacăra? Ceva care, pornind dintr-un punct, fitilul, se lățește pentru ca să se subție apoi pierzându-se într-o dâră de fum... Să încerc o traducere: un salt calitativ, prin care materia stării de ceară, ce adăpostește ca potențialitate flacăra, devine chiar așa ceva, iar flacăra se dezvoltă tot mai în sus, acaparând totul, pentru ca mai departe să-și piardă puterea, slăbind și devenind materia primă a altui salt calitativ, acela după care va exista o altă stare, aceea de fum... Și ce-o mai fi apoi. Încercați să tăiați flacăra: nu veți reuși. Încercați să-i puneți în calea dezvoltării un baraj, o piedică: o va topi, o va arde... iar de nu va putea, flacăra se va deforma, încercând a o ocoli, dar tot fumegând, adică „propășind“ saltul calitativ următor... Așa e și cu evoluția, aceea care se opune vreunui sfârșit. Și cum evoluția e proprie întregii lumi, opoziția ei se referă de asemenea la tot ce ne înconjoară, la Univers

chiar. O dovadă o avem sub ochi, pe altele nu, căci suntem limitați la vreo 70 de ani, cât ne e viața, adică nimic în raport cu veșnicia. Acea dovadă e evoluția biologică, și zisul arbore filogenetic care o înfățișează. Care, cum îi arată și numele, are un trunchi – lungul șir ce începe cu coacervatele, continuă cu procariotele (unicelulare fără nucleu), eucariotele (unicelulare cu nucleu), debușând în *Euglena*, un unicelular ambivalent „plantă“–„animal“ –, ramuri – *animalia*, respectiv *plantae*, dar și *fungi* și încă vreo două alte regnuri mai puțin evidențiable – și frunze – diverse mari grupe de organisme cu caractere specifice, particularizante. Acesta mi-a fost primul model pentru cele spuse, chiar dacă unul oarecum imperfect.

Evoluția a schimbat adesea hainele, pe măsura uzurii lor. O haină a fost evoluția la nivel abiotic – geologic, mineralogic. Care a devenit acum mai bine de trei miliarde de ani materia primă a unui salt calitativ: viața biologică, pe care o adăpostea ca potențialitate, căci și asta se bazează pe – comunele cu abioticul – elemente chimice... Care viață, adaptându-se la un mediu în continuă schimbare, la care-și aducea ea însăși contribuția, se schimba pe sine, desigur într-o direcție unică, chiar dacă cu abateri pe stânga sau dreapta, reparate din mers prin dezvoltarea unui trunchi cam contorsionat. Iar când nu se putea, adică devierea era prea mare, prin transformarea ei, a abaterii, într-un mugure din care izvodea o ramură. E bună și asta căci, dacă găsește un mediu mai bun, ceva mai mult soare de exemplu, la fel de ideatic precum însăși arborele pe care-l desenez acum, ramura poate deveni, ea însăși, trunchi, uscând sau transformând într-o biată ramură laterală, nesemnificativă/închisă pentru evoluție, calea pe care se dezvoltă până atunci trunchiul. N-are importanță. Esențialul e ca arborele să crească... Doar că nici trunchiul și nici ramurile nu pot întreține viața unui arbore, cel mult o pot susține: e absolută nevoie de energie, de la Soare –, fie el, în privința arborelui filogenetic, unul ideatic –, pe care o captează frunza. Mai precis clorofila; dar care are nevoie de suprafață de expunere. Și așa, ramura se lățește, semănând cu o frunză. Imaginea clasică e planta numită crăciunică (*Bergenia crassifolia*). Nu v'o descriu, căci o aveți în glastră, chiar înflorită la vreme de iarnă... Care n-are frunze cum credem, ci lățiri, ce le seamănă perfect, ale tulpinii... Căci niciodată o frunză nu odrăsleşte în vârful ei o alta – ea însăși apărând în evoluție ca o specializare a unei cătimi a tulpinii – și nici nu izvodește flori...

Și așa, arborele nostru (filogenetic) devine un fel de crăciunică, care se înalță nu spre cer, spațial deci, ci temporal, spre anii care vin, înălțimea devenind timp. Și, acest arbore filogenetic, pe care curiosul îl poate admira în orice carte de zoologie ori de biologie generală, mai rar în cele de botanică – deși arbore se cheamă – apare cu „frunze“ moarte demult, cu „frunze“ care se prelungesc printr-o subțire dără, dar cu cele mai multe ca și retezate în clipa de față. Doar că clipa de față va fi urmată de o alta și o alta, menite să întregescă „frunza“, până la a o termina sau a o traduce într-o subțire dără... dar și izvodind, cel mai adesea, o alta.

Arborele filogenetic al regnului vegetal (după [1])

Și acum o paranteză, măcar pentru ca să-mi trag sufletul: „frunzele“ întruchipează cât de mult/autoritar au stăpânit planeta diferite feluri de organisme: de fiecare dată, mai puțin, apoi mai mult, după care de loc.

Și, privind acea imagine, a unui arbore a cărui coroană însăși e „retezată“ de clipa de față, altfel spus abia se realizează, mă întreb: poate el pieri, azi sau mâine, de pildă în „anul 2000“, sau mai are de crescut?

Chiar și așa, în anul 2000 nici măcar mileniul II nu se încheie: noul mileniu începe de fapt cu data de 1 ianuarie 2001... Darmită lumea care, în cele 20 de miliarde de ani de la Marea Explozie, patru miliarde și jumătate de când s-a născut Terra, și în cele mai bine de trei miliarde de când există pe ea viață biologică, a trecut peste multe milenii, cu și fără ghilimele, unul fiind însăși acel prag de acum trei miliarde de ani abia amintite, adică trecerea de la viața minerală la aceea biologică, iar altul cel de acum 1,6 miliarde de ani când, acumularea de oxigen – pe atunci, adică pentru fermentația care asigura energetic viața biologică a planetei, o

otravă – în atmosferă a indus apariția respirației – consumatoare de oxigen –, pe care trebuie s-o respectăm astăzi dacă vrem să trăim. Vor mai fi desigur praguri, care vor pune sub semnul întrebării poate însăși viața biologică, dar în favoarea apariției și dezvoltării alteia, superioare, însă nicidecum viața în ansamblul său.

Sfârșitul lumii poate fi considerat doar ca o metaforă, în care nu se poate preciza nici momentul – de aceea spune Christos că doar Tatăl îl cunoaște –, darmită scenariul și, mai ales, finalitatea. Și, dacă am extinde modelul arborelui la scara Universului, depășind deci planul biologic, care oricum nu poate descrie decât o câtime a existenței acestuia, voi întreba cum poate dispărea, încă având un sens, o stea ca Soarele, care are în spate doar 5 miliarde de ani și rezerve pentru a mai trăi încă pe atâta măcar? De ar fi asemănat și el cu o „frunză“ de mai sus, ar fi rețezat chiar la jumătate... Dar stelele care abia se formează? Așa ceva se întâmplă doar la vremea firească a fiecăreia, așa cum au demonstrat-o atâtea alte stele mai vechi... care au murit, în câte o supernovă, fără ca aceasta să însemne sfârșitul Lumii.

Că noi, ca specie, vom deveni cândva o piesă de muzeu, într-unul al altora, nu mă înspăimântă. E ceva firesc pentru orice se naște: individ, specie, planetă chiar. Nu pentru ceea ce n-are început, adică Lumea.

Scuze că par un Toma necredincios (de altfel, această apropiere e chiar nefericită: acela nu s-a îndoit de adevărul învierii, ci de identitatea celui ce intrase în casă, cu acel cunoscut „pace vouă“ – cel înviat sau vreun impostor, de care e plină lumea dintotdeauna și pentru totdeauna?). Dar vreau ca sfârșitul lumii, așa-zis, să mi-l predice nu un om, nici chiar milioane, ci însuși acela care le știe pe toate... O fi asta o blasfemie, în cel mai bun caz o îndrăzneală de furnică, dar și aceea are dreptul să știe ce-o așteaptă: din ce rațiuni, fie ele superioare, se curmă viața coloniei ei, nu neapărat a ei însăși. Căci viața oricărei specii, individ chiar, e protagonistă în spectacolul Vieții.

Bibliografie

Hodișan I., Pop I., *Botanică sistematică*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1976

Ce este personantica?

Conf. univ. dr. Mariana Caluschi
Universitatea „Petre Andrei“ Iași

În acest an s-au împlinit 110 ani de la nașterea marelui filosof Lucian Blaga. El spunea: „**Omul nu mi se pare cu orice preț merit echilibrului, dar el e merit creației cu orice risc.**“ (L. Blaga, 1969, p.453)

Această idee evidențiază gândirea psihologică a filozofului și poetului L. Blaga privind capacitatea omului de a transcende starea de a avea, spre cea de a fi, de a-și cunoaște și împlini menirea prin creație.

1. Concepția lui Lucian Blaga cu privire la relația dintre inconștient și conștient: implicații în psihologia științifică contemporană și în practica terapeutică.

Dacă la implicațiile pedagogice ale concepției sale filosofice L. Blaga mărturisea că nu s-a gândit atunci când a fost contactat de Ștefan Bârsănescu interesat de ele pentru istoria pedagogiei (pedagogia culturii) atunci când este vorba de domeniul psihologiei Lucian Blaga își precizează poziția în mod direct în câteva studii cum sunt: problema inconștientului, problema relației inconștient – conștient, problema categoriilor abisale și indirect prin contribuția concepțiilor lui filosofice cu privire la cunoaștere (luciferică, paradisiacă, mister, etc.).

Mi-am propus să prezint ideile lui Blaga cu privire la inconștient și fenomenul original denumit de el *personanță* prin care inconștientul comunică și acționează asupra problemelor individului, totodată propun un domeniu de cercetare al psihologiei transpersonale, având ca punct de plecare această concepție.

1.1. Caracteristici ale inconștientului

Trecând în revistă contribuțiile filosofilor și psihologilor, L. Blaga sublinia că psihanaliza când discută despre inconștient se referă la factori, elemente, procese complexe cărora le atribuie cu toată seriozitatea o natură psihică în aceeași măsură ca și conștiinței.

„Psihanaliștii, spune Blaga, descoperă inconștientul din perspectiva științifică. Ei pornesc de la suprafață spre ceea ce este determinabil științific negând perspectiva metafizică (ca la romantici). Pentru psihanalizii inconștientul este o mașinărie psihică necunoscută în totalitate, o moară adâncă unde se macină și se transformă elemente ale conștiinței vechi și uitate“ (Lucian Blaga, 1969).

Subliniind contribuția lui Freud și a psihanalizei, Blaga considera că Freud punând un accent deosebit pe libido îngustează nepermis de mult sfera inconștientului și admite obiecțiile aduse de C. G. Jung, Adler și Klages privind psihanaliza.

Dorind să-și precizeze concepția cu privire la inconștient, Blaga afirma: **„Inconștientul ca factor ni se pare o mărime de domeniul probabilităților; o mărime cu care atâtea și atâtea fapte de experiență zilnică ne invită să colaborăm.”**

Opunând imaginii psihanaliste inconștientul ca haos de zăcăminte de proveniență conștientă (conturat de psihanalisti), imaginea unei realități structurate asemănătoare unui cosmos, Blaga consideră că inconștientul are un caracter COSMOTIC (nu haotic).

„Cosmotică – spune filosoful – este orice realitate de pronunțată complicație interioară de o mare diversitate de elemente și structuri organizată potrivit unei ordine de o mare diversitate de elemente și structurări organizată potrivit unei ordine imanente, rotunjită în rosturile sale, cu centrul de echilibru în sine însuși, adică relativ sieși suficientă.“ Blaga riscă și afirmația că „inconștientul ca realitate psihică posedă un caracter mai cosmotic decât conștiința.“ (L. Blaga, op.cit.p.18-20)

Lucian Blaga atribuie prin anticipație **inconștientului** câteva caracteristici:

- a) o structură și o dinamică proprie
- b) categorii și forme cognitive proprii
- c) moduri de reacțiune proprii
- d) propriile izvoare de informație.

Din perspectivă cosmotică toată problematica inconștientului câștigă o nouă identitate și noi aspecte ce conduc spre probleme ce privesc substanța inconștientului, profilul și configurația sa și raporturile posibile cu conștiința.

Prin aceste idei cu privire la demersurile și implicit rolul inconștientului în viața psihică Lucian Blaga poate fi considerat a avea o deschidere spre psihologia transpersonală.

2.Personanța

În demersul de cunoaștere psihologică a inconștientului, L. Blaga caută să descopere căi de comunicare dintre inconștient și conștient.

Luând ca teme raporturile dintre inconștient și conștient, filosoful atribuie inconștientului o particularitate pe care a denumit-o personanță. (de la latinescul personare - a înștia, a suna, a atenționa).

Personanța este „o însușire grație căreia inconștientul răzbate cu structurile, cu undele și cu conținuturile sale până sub bolțile conștiinței. (L. Blaga op. cit. p. 31).

Efectele personanței – aprecia Blaga – unele permanente, altele instantanee sunt incalculabile. De exemplu:

- a) de o parte inconștientul colorează și nuanțează necurmat conștiința, de altă parte inconștientul izbuteste uneori să se constituie în întruchipări aproape de sine stătătoare chiar în spațiul propriu al conștiinței.
- b) penetrațiile sau iradiațiile inconștientului în conștiință au un aspect când difuz, când mai compact și mai palpabil. „Identificăm, în particularitatea aceasta a

personanței o calitate de importanță constructivă pentru sufletul uman“, sublinia Blaga.

„Dacă ar fi impermeabil izolată de viață sufletească inconștientă ar avea o dimensiune mai puțin.... Totodată conștiința ar fi lipsită de relief și adâncime grație diferențelor de lumină și umbră stârnite de necurmata răsfrângere a inconștientului, conștiința dobândește o înfățișare reliefată.“

Personanțele inconștientului fac conștiința mai filosofică, îi împrumută infinite nuanțe ca: vagul, neliniștea, contradicții de stratificare, absurdități și penumbre, adică (1) **perpectivă**, (2) **caracter** și (3) **un profil multidimensional**.

În concepția lui Blaga (1) personanța inconștientului este un fenomen statornic care nu încetează nici o clipă de-a lungul duratei conștiinței; (2) fenomenul personanței se manifestă în chipul cel mai accentuat și mai încheat în procesul creației spirituale, mai ales al celei artistice; (3) personanța este fenomenul grație căruia anume conținuturi inconștiente apar în conștiința, scăzută ca un ecou, dar nedeghizate (deosebindu-se de sublimări ce deghizează un conținut); (4) **personanța face să străbată până sub bolțile conștiinței magma.... încă neghicită din inconștient**, o magmă de atitudini și de moduri de a reacționa după o logică, alta dar nu mai puțin tare decât a conștiinței, **un ritm interior consolidat într-un fel de tainic simțământ al destinului**, un apetit primar de forme, o efervescentă a închipuirii dătătoare de sens, adică un mănunchi de inițiative de o putere spărgătoare de stavile, ca a semințelor și de o exuberanță năvalnică precum a larvelor sau a vieții embrionare.

Toate aceste atitudini, orizonturi, accente, inițiative răzbat în pofida presiunii ce o exercită conștiința asupra lor **ca de sub humă, în lumina de deasupra**.

Fenomenul personanței este un mod de comunicare între inconștient și conștient.

Ce se comunică? - prin personanță se comunică informații și conținuturi din inconștient colectiv, cel ereditar, personal, etc.

Personanța naște „fulgere globulare“ spunem noi în cazul momentelor Evrica!, Aha! **Este o comunicare creatoare.**

Cum se comunică? – în afara viselor care apar tot ca structuri de imagini personanța este o comunicare nedeghizată sub formă de flux de imagini, stări emoționale, momente aha!

De ce inconștientul emite personanță? – pentru adaptarea individului, pentru a-l susține în procesul continuu de cunoaștere a misterului. **Prin personanță se comunică informații necesare despicerii misterului.** (vezi și Teoria cunoașterii elaborată de L. Blaga: cunoașterea paradisiacă și cunoașterea lucefircă).

Dar cum comunică conștientul cu inconștientul?

- 1.Prin incitare și provocare (visare, autohipnoza, sugestie)
- 2.Prin stimularea incubației și intuiției
- 3.Prin bombardament afectiv și empatic
- 4.Prin capturarea personanței etc.

2.1. Ce este personantica?

În concluzie, considerăm că se poate delimita o comunicare continuă și intensă între conștient și inconștient, iar știința care se ocupă cu studiul comunicării dintre inconștient, conștient și supraconștient, **noi o numim personantică (fig. 1)**.

Personantica are ca obiect de studiu informații sub formă de imagini, de senzații, dispoziții afective ce acționează pe tot parcursul vieții între conștient, inconștient – supraconștient.

Considerăm că ea studiază:

- Legile și dinamica fluxului de informații dintre inconștient spre conștient
- Mecanismele de stimulare a incubației în rezolvarea de probleme
- Efectele personanței asupra conștientului și al personalității
- Relațiile cu procesul creației
- Valențe și efecte terapeutice ale personalităților
- Factori, fenomene, procese ce provoacă personanța
- Utilizarea personalității în terapiile creative, umanist – transpersonale

Personantica este un domeniu cu valențe pentru practica terapeutică prin creativitate, în sensul că stimulând accesarea personanței, decodificând comunicarea dintre inconștient și conștient se pot realiza programe și terapii pentru susținerea oamenilor în adaptarea optimă, în dezvoltarea personală și transpersonală. Considerăm personantica domeniu al psihologiei transpersonale în studiu.

BIBLIOGRAFIE

- Blaga, L., 1969, *Trilogia culturii*, București, Editura pentru Literatură Universală
Blaga, L., 1993, *Cunoașterea luciferică*, București Editura Humanitas
Blaga, L., 1996, *Știință și creație*, București, Editura Humanitas
Mânzat, I. 2002, *Psihologie Transpersonală*, Iași, Editura Cantes
Mânzat, I., Brăzdău O., 2003, *Conștiința multidimensională*, București, Editura Psyche

Relația dintre modelul personal ale lumii și religiozitate

Prof.univ.dr. Tudora Sima
Prep.univ. Elena-Monica Călugăru

În România zilelor noastre se prefigurează pregnant prin sondajele de opinie, rolul bisericii în activitatea umană.

Românii, în proporție de aproximativ 80 % au încredere în biserică (date provenite de la ultimul sondaj CURS, realizat pe un eșantion reprezentativ la nivel național).

Ne-am pus întrebarea în ce au încredere oamenii, în biserică, ca instituție sau în Puterea Divină ?

Departate de a fi ostentativi ne-am propus să măsurăm implicațiile și implicit relațiile ce intervin între natura umană (ca mecanisme personale și individuale) și religiozitate.

În cercetarea noastră am utilizat chestionarul „Încercare de metodologie noologică. Scala creștină a puterii sufletești“, elaborat de Prof. univ. dr. Ilie Bădescu (Ilie Bădescu, Teoria Latențelor, Editura Isogen-Euxin, București, 1997), care a fost adaptat situației proiectate de noi.

Chestionarul este construit din 7 afirmații, preluate din Sfânta Scriptură, prin care se solicită raportarea ca proiecție a ființei umane la situații concrete, pornind de la citatul biblic.

Prof. Ilie Bădescu a măsurat prin cele 7 pilde: grija față de lume, mântuirea, puterea credinței, iubirea aproapelui, nepăsarea în fața păcatului, credința și dreptatea, precum și puterea darului.

Pornind de la aceste scale de evaluare și din interpretarea psihologică a situațiilor, am recurs la stabilirea unor tipuri comportamentale, fiind interesați, în mod special de relația fiecărui tip comportamental cu spiritualitatea.

Obiectivul cercetării a constat în identificarea unor relații existente între modelele comportamentale și gândirea mistică.

Ipotezele cercetării au fost construite în urma consultării ultimului sondaj de opinie efectuat de CURS.

IPOTEZELE OPERAȚIONALE ALE CERCETĂRII:

1)Cu cât comportamentele umane tind spre acțiuni prosociale cu atât nivelul de religiozitate crește.

și implicit

2)Cu cât comportamentele umane tind spre activități antisociale cu atât nivelul gândirii mistice scade.

La cercetare au participat 129 de studenți ai anilor I și II din cadrul Facultății de Psihologie–Sociologie a Universității Hyperion din București., raportul de gen fiind de o persoană de sex masculin la 4 de sex feminin.

Variabilele comportamentelor individuale, care au fost prelucrate sunt:

- Egocentric, echilibrat, altruist, antisocial, prosocial, indiferent, interogativ, narcisist, rațional, frustrat, nonactiv, empatic

în relație cu misticul, fariseul și necredinciosul.

IPOTEZELE DE LUCRU ALE CERCETĂRII :

1. Dacă o persoană sau un grup de persoane sunt empaticе și prezintă manifestări de comportament prosocial, atunci și înclinația lor spre misticism este mai puternică.
2. Dacă o persoană sau un grup prezintă comportamente raționale și echilibrate, atunci și tendința lor spre misticism scade.

Nr.Crt.	Tipuri comportam.	Masculin	Feminin	Misticul		Fariseul		Necredinciosul	
				M	F	M	F	M	F
1.	Egocentric	3	27	3	9	0	3	0	15
2.	Echilibrat	9	27	0	9	0	0	9	24
3.	Altruist	9	45	0	12	0	0	9	33
4.	Antisocial	15	48	0	6	0	0	15	42
5.	Prosocial	15	78	3	24	0	0	12	54
6.	Flegmatic	0	0	0	0	0	0	0	0
7.	Interogativ	6	18	0	0	0	0	6	18
8.	Narcisist	0	3	0	0	0	0	0	3
9.	Rațional	12	42	6	0	0	0	6	42
10.	Frustrat	3	39	0	15	0	0	3	24
11.	Nonactiv	12	9	3	0	0	0	9	9
12.	Empatic	9	57	3	3	0	0	6	54

Din prezentarea și interpretarea datelor se relevă faptul că cele mai ridicate scoruri aparțin persoanelor de sex feminin prosociale și empaticе, scoruri care se regăsesc și în sfera necredinței.

Cele mai mici scoruri înregistrate aparțin persoanelor de sex masculin egocentrice și frustrate. Persoanele de sex feminin frustrate și prosociale se împart în mod echilibrat între mistic și nereligios.

Persoanele raționale și echilibrate, indiferent de sex, se regăsesc la cele necredincioase, aceasta fiind una din ipotezele de lucru, care se validează.

Înainte de aplicarea chestionarului s-a discutat cu studenții despre religie, și am observat faptul că toți au primit o educație religioasă în spațiu familial.

În formularea primei ipoteze de lucru, am pornit de la ideea că, în general persoanele, care dobândesc prin educația din familie mai multe valori religioase sunt asertive, dar rezultatele studiului au demonstrat contrariul.

Datele tabelare explică fenomenul de dispersie a diferitelor manifestări comportamentale în relație cu gradul de religiozitate individuală.

Se observă o predominanță a persoanelor necredincioase, comparativ cu cele mistice. Fariseismul reprezintă un fenomen de neglijat.

Din perspectivă statistică 3,65 % dintre persoanele de sex masculin sunt mistice și 15,85% dintre persoanele de sex feminin. 0,6% dintre persoanele de sex feminin intră în sfera fariseismului, 15,24 % dintre persoanele de sex masculin sunt necredincioase, și 64,63% de sex feminin. Știind că raportul dintre bărbați și femei este de 1 la 4 se observă o relație relativ constantă între apartenența celor 2 genuri la fenomenul religios.

Relația dintre tipurile comportamentale și religiozitate este relevantă în tabelul de mai sus.

Concluzionând, putem afirma că, în societatea românească, tinerii înclină mai mult spre sfera nereligiozității, nefiind dominați de o gândire mistică. La persoanele de sex feminin, gândirea mistică există la cele cu comportament altruist și echilibrat, pe când la bărbați este predominant la cei raționali. Același aspect a fost relevat și la persoanele mai puțin credincioase, unde predominante sunt comportamentele prosociale, empatice, dar și antisociale.

Nonactivul, narcisistul, și flegmaticul sunt cel mai departe de fenomenul religios, pe când frustrații se regăsesc în ambele situații, mai pregnant în versiunea laică.

Ne propunem ca în viitor să continuăm cercetarea în vederea observării relațiilor dintre mai multe manifestări comportamentale și spiritualitatea umană.

Menționăm că datele studiului sunt empirice, lotul nefiind reprezentativ din punct de vedere statistic, iar singurele variabile dependente fiind conținute doar de raportarea la gen, iar ipotezele operaționale ale studiului nu s-au validat, fie din motive de nereprezentativitate, fie din perspectiva abordării diferite a religiozității de către tineri comparativ cu întreaga populația a României.

(Comunicare la Conferința Națională de Psihologie Umanistă și Transpersonală, 2003)

Bazele cercetării moderne a metapsihicii au fost puse de celebrul savant englez William Crookes în a doua jumătate a secolului XIX. Mult mai târziu, peste un sfert de secol, francezul Max Dessoir înlocuiește vechiul termen de metapsihică cu cel de parapsihologie.

Spre sfârșitul secolului al XIX-lea se fondează primele organisme specializate în studiul parapsihologiei. În anul 1882 profesorul Henry Sidgwick întemeiază în Anglia celebra „Society for Psychical Research”(SPR); în 1884 apare varianta americană a SPR, apoi, Societatea din Boston și la fel celebrul Institut Metapsihic Internațional de la Paris. În 1924 medicul Eugene Osty ajunge director al Institutului Metapsihic Internațional de la Paris. O dată cu el începe epoca științifică a parapsihologiei. Osty avea formația unui om de știință, dar și entuziasmul unui antemergător. Se ocupa de aproape 20 de ani cu studiul indivizilor paranormali. El era convins că Mesmer avusese dreptate și că există un fluid aparte, o formă energetică produsă de organismele vii, prin care acestea pot interacționa cu alte organisme vii.

Deși amplă, gloria lui Osty a durat puțin, cercetările sale vor fi repede depășite datorită întâmplării. În 1939, soții Valentina și Simeon Kirlian obțin, din greșeală, fotografia unei părți a corpului uman (o mână) expusă într-un câmp electric de înaltă tensiune și frecvență. După dezvoltare, rezultatul a șocat personalul laboratorului din Stalingrad: în jurul obiectului fotografiat se desena o minunată aură luminoasă.

Procedeul soților Kirlian va fi ținut secret până la data de ... 12 ianuarie 1973!

La 28 ianuarie 1971, Stanley Krippner, președintele Asociației Americane pentru Cercetări Parapsihologice, a făcut o vizită de lucru în URSS, la invitația Institutului de Psihologie al Academiei de Științe, pentru a se documenta asupra cercetărilor de telepatie, clarviziune, precognițe, și psihokinezie ce se efectuau în URSS. Repetată în 1972 călătoria sa a fost sponsorizată de către Fundația pentru Educație „Erikson“ din Baton Rouge – Louisiana. Una din consecințele acestor vizite a fost aceea că gazda sa din URSS cunoscutul om de știință Eduard Naumov, a fost judecat și condamnat de către Tribunalul din Moscova la doi ani de deportare în Siberia, cu domiciliu forțat, aparent pentru încercările sale de popularizare a parapsihologiei, în realitate pentru acuzația de a fi transmis americanilor secretele fotografiei Kirlian.

Între timp, (conform relatării dr.Eugen Celan – președintele ARCEPS) bine păziți, soții Kirlian vor continua să fotografieze folosindu-și procedura. Ei obțin aure atât în jurul structurilor vii, cât și a lucrurilor inanimate. Dar există o diferență esențială, care dovedește că este vorba despre fenomene esențial diferite. Iată cum descrie col.dr.Dumitru Constantin aceste fenomene: „Structurile anorganice au o

imagine statică, monocromatică și reproductivă, în timp ce structurile vii oferă o imagine dinamică, variabilă de la un moment la altul și de la o stare la alta a organismului, exprimată în culori vii specifice – după unii autori – reflectând diversele stări funcționale normale sau patologice. Aura unei frunze verzi apare formată din flăcări de culoare turcoaz și oranj. Cea a mâinii este descrisă ca un joc mirific de artificii strălucind pe un fond de azur și auriu. Fiecare organism își are imaginea sa specifică, diferită de la un moment la altul al zilei, lunii și anului, variabilă de asemenea în funcție de starea de oboseală și de sănătate fizică și psihică. Boala oboseala anxietatea, furia, ura, depresia, dragostea, ingestia de alcool și medicamente dau expresii particulare.“

Spre exemplu la 20 de minute de la ruperea unui ram, aura unei frunze aproape dispare. Agresorul face să „fugă“ aura victimei, care se orientează în partea opusă agresiunii, dragostea apare ca o contopire strălucitoare de aure, relaxarea se exprimă printr-un fond cromatic unde domină albul și albastrul, în timp ce furia este patronată de culoarea roșu strălucitor. Procedul Kirlian se mai numește actualmente electronografie sau „Efect Corona“. Meritul lui constă în faptul de a face vizibilă o formă de bioenergie. În mod straniu, aceasta era demult cunoscută omenirii, sub diferite titulaturi: aură, efluviu, corp astral, corp energetic. În iconografia creștină, sfinții poartă un fel de cerc luminos deasupra capului. Este tocmai aura, semnul inițiaților. Apostolii își transmiteau darul vindecării miraculoase prin așa numita imoziție a mâinilor. S-au făcut fotografiile Kirlian pentru imoziția mâinilor în cazul persoanelor cu puteri paranormale. S-a constatat că se petrece tocmai un transfer de aură.

Prin anii 1968 - 1970 comunitatea internațională află un lucru neașteptat, în special datorită mai multor lucrări, bine documentate, printre care și cea a lui Richard Deacon – The Israeli Secret Service, apărută simultan în mai multe edituri printre care și Hamish Hamilton, London și anume că Uniunea Sovietică și țările est – europene studiau cu îndârjire fenomenele paranormale. Universitatea Kazahă din Alma Ata, Universitatea din Leningrad, Universitatea din Novorosiisk, Institutul Pedagogic din Nijni Taghil, Institutul de Sugestiologie și Parapsihologie din Sofia, (pe lângă alte cel puțin 30 de institute, departamente ori - chiar – spitale psihiatrice) făcuseră cercetări extraordinare de o mare rigurozitate și eficiență, care plasau aceste instituții științifice în fruntea topului mondial al domeniului. De aici se ridicaseră personalități proeminente, precum Leonid Vasiliev, Ghenadi Sergheev, Eduard Naumov, Gheorghi Lozanov sau V. Iniușin – adevărate legende vii în istoria parapsihologiei.

Tot aici erau investigați paranormali celebri, precum Djuna Davitașvili (care avea gradul de general în KGB), Nelia Mihailova, Nina Kalughina sau Vanga Dimitrova, dar majoritatea cercetărilor au rămas secrete.

În lucrarea amintită anterior în capitolul „Lumea bizară a spionajului psihologic“, pag.293, se spune că ... „în Cehoslovacia, România și Bulgaria se află multe centre pentru dezvoltarea spionajului și contraspionajului psihologic. Relațiile noastre (ale Israelului – n.n.) în aceste țări sunt foarte bune din simplul motiv că evreii a fost primii în domeniu în ceea ce privește acest tip de cercetare

înaintea celui de-al doilea război mondial în special în Polonia și Cehoslovacia.“ Știrile provenind din campusurile de cercetare se obțineau adesea prin intermediul clarviziunii și telepatiei. Cehii au folosit parapsihologia cu mult înaintea începerii celui de-al doilea război mondial, nimeni altul decât un tânăr evreu ajutând la definitivarea unui celebru manual (de referință și astăzi), cunoscut ulterior de cunoscători sub titlul: *Clairvoyance, Hypnotism and Magnetism* apărut în 1942 în condiții de clandestinitate. După război acest tânăr, a plecat în 1946 la Viena de unde a servit cauza israeliană până la moartea sa în 1971, folosind parapsihologia pentru a clarifica datele despre unele persoane dispărute și despre anumiți agenți inamici.

Problema secretului a șocat mulți savanți occidentali. Devenea evident faptul că rușii, cehii, bulgarii, românii și ceilalți aliați comuniști studiază parapsihologia mai ales în scopuri militare și politice (studiul în scopuri militare era extraordinar de dezvoltat în 1985 – 1989, țările fostului Tratat de la Varșovia posedau indivizi antrenați pentru „a induce telepatie chiar și viruși în computere“ conform unor informații avute de Occident). Așadar, se vor lua câteva măsuri pentru a forța Cortina de Fier și a se afla secretul cercetărilor. În SUA apare o lucrare intitulată „Descoperiri psihice în spatele Cortinei de Fier“ (S.Ostrander și L. Shroeder – *Psychic Discoveries Behind the Iron Curtain*, Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice Hall, 1971, iar din acest moment specialiștii încep să acorde atenția cuvenită oricărui indiciu de activitate paranormală în blocul comunist (am văzut deja cum a fost „preluat“ procedeul Kirlian) .

Conform lui Richard Deacon (lucrarea citată pag.294), „israelienii au descoperit că în Europa de Vest se manifestă un scepticism și o indiferență larg răspândită față de spionajul și contraspionajul parapsihologic și chiar în SUA este un entuziasm scăzut.“ Dar dr. Milan Ryzlun cercetător care a trăit la Praga până în 1967 va semna o nouă direcție de amenințare: „Rușii arată un interes deosebit față de parapsihologie, mai ales KGB și GRU desfășurând un proiect de folosire a telepatiei pentru reeducarea elementelor antisociale, îndoctrinare și influențarea de la distanță a deciziilor adversarilor“.

Replika nu a întârziat să vină. Țările Tratatului de la Varșovia se organizează și mai riguros, iar în 1973 se ține un congres spectaculos la Praga, unde înlocuiesc termenul parapsihologie prin psihotronică (propus de Zdenek Rjdak) termen cu rezonanțe mult mai științifice, adoptat în primul rând pentru a induce în eroare. Cu acest prilej supremația lor în domeniul paranormalului a fost deja constatată și s-a decis continuarea și extinderea experimentelor secrete.

Între timp se mai află că cercetările în domeniul parapsihologiei desfășurate în URSS, erau mult mai vechi. Astfel, I.V.Stalin - care studiasse foarte bine doctrina nazistă – știa că Adolf Hitler pusese mare preț pe parapsihologie, fiind el însuși un inițiat în doctrine ezoterice. Iar I.V.Stalin fost student la teologie, nu putea fi considerat un om normal. Din chiar mărturiile lui Nikita Hrușkov reiese că teribilul dictator comunist emana o fascinație malefică subjugând voința tuturor. Această fascinație malefică poate fi, desigur, rezultatul nebuniei, dar poate fi și efectul unor tehnici paranormale folosite ca și în cazul naziștilor pentru a

produce răul. Oricum pe plan oficial se pare că Stalin a devenit interesat de experiențele paranormale datorită lui Wolf Messing, un evreu polonez. Messing i-a făcut lui Stalin două demonstrații spectaculoase, folosind tehnicile sugestiei mentale. În prima demonstrație el a ridicat de la bancă 100.000 de ruble cu un simplu petec de hârtie albă. În a doua demonstrație, a pătruns nonșalant în cel mai bine păzit bunker al dictatorului, sugerându-le gărzilor că este Lavrenti Beria șeful KGB, cu care de altfel nu semăna deloc.

Astăzi URSS nu mai există, iar cortina de fier a căzut. Cercetătorii se așteaptă la apariția unor informații mult mai exacte și chiar șocante despre realizările sovietice în domeniul paranormalului, unele referitoare la efectul „zombi – voodoo“, care se pare că a fost amplu experimentat în paralel și de chinezi și americani în baze militare strict specializate și ultrascrete.

Cert este că încă din 1924, A. Lunacearski, la acea dată comisar al poporului pentru educație, a inițiat crearea Comitetului Sovietic pentru Studiul Paranormalului, care a continuat să existe până în zilele noastre.

Nu se cunoaște prea mult în public despre activitatea acestui organism, în schimb se știe că el nu a fost desființat nici măcar în timpul terorii staliniste care a făcut milioane de victime în rândul populației fostului URSS, inclusiv în rândul oamenilor de știință. Se pare că activitatea depusă de acest comitet nu a fost zadarnică. O trecere în revistă care are în vedere situația din anii optzeci și care este lipsită de pretenția de a îngloba întreaga rețea de institute având ca obiectiv cercetarea problemelor parapsihologiei, întrucât cuprinde numai acele institute ce cu programe cunoscute (în timp ce programele secrete și locul lor de derulare au fost și sunt încă necunoscute), ne arată că în cadrul a nu mai puțin de 39 de unități științifice s-au efectuat în URSS, (și continuă să se efectueze) programe de cercetare parapsihologică (psihotronică). În continuare prezentăm care sunt acestea și cu ce se ocupă:

1. Departamentul de fizică al Institutului de Metrologie – Universitatea din Moscova (I.Kobzarev) – Programul: **Instrumente psihotronice. Bioenergetică generală**; 2. Departamentul de bioinformatică al Societății de Științe Tehnice „A.S.Popov“ din Moscova, Departamentul de radiotehnică și comunicații electrice. Din 1978 – Laboratorul de bioenergie din Moscova (I.Kogan, V. Fidelman) – Programul: **Telepatie, efecte luminescente de stabilizare telepatică. Experiințe psihedelice. Teoria ESP. Experiințe bioenergetice**; 3. Departamentul de fizică teoretică al Universității din Moscova (L.Terlețki) – **Programul: psihokinezie.ESP.Teoria generală a telepatiei inclusiv teoria fluctuației**; 4. Laboratorul de cercetare a percepției optice din Institutul pentru Transmiterea Informației al Academiei de Științe a Rusiei – Moscova (M.Bongard, A.Smirnov) – Programul: **Percepția dermato-optică**; 5 Institutul de Navigație Aeriană - Moscova (F.Zigel) – Programul: **Studii OZN**; 6. Departamentul de geologie al Universității din Moscova (A.Ogilvi) – Programul: **Radiestezie (efect biofizic)**; 7. Academia de Științe Pedagogice – Institutul de cercetări pentru Pedagogie Generală Moscova – Programul: **Antrenament ESP**; 8. Institutul de Cercetare a Radiațiilor și Biologie Fizico – Chemică al Academiei de Științe a Rusiei -

Moscova (L.Tumerman) – **Programul Electronografie Kirlian**; Institutul de Reflexologie – Programul: **Cercetări psihokinetice**; 10.Clinica de Neurofiziologie – Moscova (Raikov, Adamenko) – **Programul Telepatie și telepatie la animale pe baze emoționale**; 11. Institutul de Tenologii Avansate Bauman – Moscova (dr. Wagner) – Program: **Multiple cercetări nedefinite. (ESP) Telepatie**;12 Institutul de Energetică – Moscova (dr. Sokolov) – Programul :**Psihokinezie**;13.Institutul „Pavlov“ – Moscova Programul: **ESP**;14. Departamentul de Biofizică al Universității din Moscova (E.Ivanov, I. Șesterin, A..Tambiev, M. Telicenko, prof Kolodov) – Programul: **Electronografie Kirlian și alte activități psi**; 15.Institutul de Transmisie a Informației al Academiei de Științe a Rusiei– Moscova (S.Gelerstein) – Programul: **Baterii energetice similare generatoarelor de tip Pavlita**; 16. Institutul pentru Protecția Muncii al Academiei de Științe a Rusiei – Moscova (A. Lupitcev) – Programul: **PSI Nedefinit**; Și tot așa mai departe, lista conține 39 de poziții. Cercetări foarte importante din cele neenumerate mai sus, s-au făcut la Insitulul „A.A.Uhtomski“ din fostul Leningrad (G.Sergheiev) sub controlul Armatei Roșii (**telepatie, psihokinezie, generatoare, detectoare de bioenergii, ESP, etc**); La universitatea de Stat Kirov din Alma Ata (F.Gibadulin, V.Grișenko, N.Vorobiov, V.Iniușin, N.Fedorova – acesta era un grup faimos care s-a ocupat cu: **studiul bioplasmei, electronografie Kirlian, influențe paranormale asupra condițiilor meteorologice, psihokinezie, radiații mitogenetice.**

În Bulgaria, la Sofia, există un Institut de Sugestiologie condus de un anume dr. Gheorghi Lozanov. Acesta era binecunoscut pentru o metodă – bazată pe relaxare și sugestiologie – de asimilare rapidă a limbilor străine (în ritm de 150 de cuvinte noi pe zi, fără efort de memorare).Totuși, nu asta este principala sa realizare. Realizările importante sunt încă secrete. Numai în cazul Vangăi Dimitrovnă, Lozanov a analizat 7000 de situații paranormale, a făcut sute de înregistrări pe bandă de magnetofon și chiar film științific. Tot acest material este inaccesibil. Singura declarație publică a lui Gheorghii Lozanov a fost procentul de exactitate al prezicerilor Vangăi – 80 %, unul din cele mai mari din întreaga lume.

Se pare însă că rușii fiind conștienți că occidentul nu va rămâne multă vreme pe loc în cercetările psihotronice, sondează reacția savanților din vest. Astfel se face că în 1961 profesorul Valentin Vasiliev, publică în Anglia o lucrare fundamentală „Experimente de sugestie mentală“. Vasiliev a fost titularul catedrei de fiziologie la Universitatea din Sankt – Petersburg și și-a dedicat întreaga activitate și viață studierii fenomenelor paranormale. Savantul rus fusese fascinat de „sugestia la distanță“ și de „efectul zombi – voodoo“. Este vorba despre posibilitatea de a putea influența psihicul uman la mare distanță, fără asentimentul subiectului țintă, și cel mai interesant, fără ca subiectul țintă să fie supus unei condiționări. El reușește să comande mișcări pe care subiecții le execută fără a fi conștienți că ascultă niște ordine. Acest fapt deschide perspective nebănuite asupra telepatiei, recomandând-o drept tehnica ideală pentru manipularea indivizilor izolați sau aflați în grupuri bine constituite. (Continuare în Jurnalul nr.5)

11.

Noi apariții editoriale

KEN WILBER

Fără granițe. Abordări orientale și occidentale ale dezvoltării personale

Editura Elena Francisc Publ., 2005

Ken Wilber este un remarcabil savant supranumit „Einstein al conștiinței“. În această carte este prezentat un original *spectru al conștiinței* cu psihoterapiile corespondente fiecărei benzi spectrale. Cartea este un ghid, pe înțelesul tuturor, al unor teorii și concepții transpersonale și terapii extrase atât din izvoare occidentale cât și orientale, de la psihanaliză la zen, de la existențialism la tantra. Este o caldă pledoarie pentru prezentul etern care se opune prezentului trecător. James Fadiman, președintele Asociației Americane de Psihologie Transpersonală, remarcă: „Cea mai clară, detaliată și inteligentă lucrare despre conștiință de la William James încoace“.

CARL GUSTAV JUNG

Psihogeneza bolilor spiritului (Opere complete, 3)

Editura TREI, 2005

Prof.dr.Vasile Dem.Zamfirescu, coordonatorul colecției „Biblioteca de psihanaliză“ apreciază: „Așa cum S.Freud a demonstrat că nevrozele sunt tulburări funcționale, Jung se străduiește să ne convingă că psihozele nu sunt expresii ale îmbolnăvirii creierului, ci manifestări ale conținuturilor inconștiente, polemizând cu psihiatria materialistă. Boala spiritului, cum numește Jung psihoza, nu trebuie echivalată cu boala creierului. Astfel, psihoza este o stare a spiritului în care elementele mai înainte inconștiente au luat locul realității. Psihogeneza psihozelor deschide posibilitatea tratării lor prin mijloace psihiatrice situându-se astfel în avangarda abordării schizofreniei pe calea psihoterapiei“.

DANIEL GOLEMAN

Emoțiile distructive (dialog științific cu Dalai Lama)

Editura Curtea Veche, 2005

Cartea relatează un dialog științific deschis între știința experimentală și spiritualitatea lamaistă, între specialiști de renume, care studiază creierul și psihologia omului, și gândirea budistă care a explorat lumea interioară timp de milenii cu o extraordinară rigoare și înțelepciune.

Este fascinant dialogul dintre Dalai Lama al XIV-lea și savanți reputați ca Richard J.Davidson, Paul Ekman, Owen Flanagan, Jeanne Tsai, Francisco J.Varela, B.Allan Wallace, ș.a.

Pentru a ajunge la virusul emoțiilor distructive trebuie să începem prin a ne imuniza împotriva haosului interior al proceselor afective malefice. În carte găsiți câteva soluții pentru atingerea echilibrului interior și a seninătății.

D.W.WINNICOTT

Susținere și interpretare. Fragment de analiză (Opere, 5)

Editura TREI, 2005

Cazul prezentat în această carte atestă atenția terapeutică acordată unui profesionist extrem de talentat care a suferit o prăbușire psihotică însoțită de depresie acută și care, prin analiză și tratament, a fost ajutat treptat să își revină. Sunt demne de remarcat: aptitudinea doctorului Winnicot de a ajuta pacientul printr-o interpretare atentă; capacitatea sa de a amplifica funcțiile sexuale și funcțiile Eului la pacient; recunoașterea valorii tăcerii, ca un mod de a arăta încredere și de a nu distruge prin intruziune; capacitatea sa de a recunoaște paradoxul că comunicarea verbală poate fi plină de sens, dar și o negare a realității psihice interne; și, nu în ultimul rând, intuiția sa ascuțită despre momentul când analiza trebuie să se încheie.

NICOLAE MITROFAN ȘI LAURENȚIU MITROFAN

Testarea psihologică. Inteligența și aptitudinile

Editura Polirom, 2005

Frecvențele utilizării neadevate ale bateriilor de teste psihologice fac absolut necesară prezenta sinteză, documentată și concisă, realizată în spiritul respectării stricte a normelor deontologice. Detalierea celor mai uzuale teste răspunde unei nevoi reale cu care se confruntă psihologii. Transpunerile practice sunt dintre cele mai variate, fiind de interes pentru conducătorii diverselor instituții, asistenții sociali, personalul medical, cadrele militare, specialiștii în resursele umane, dar și pentru părinți sau orice persoană motivată în cunoașterea propriului nivel de dezvoltare.

TRAIAN D. STĂNCIULESCU

Introducere în filosofia creației umane

Editura Junimea, 2005 (Ediția a 2-a)

Mesajul universitarului ieșean este rezumat prin parafrizarea unei cunoscute sentințe a lui Andre Malraux: „Secolul XXI va fi creativ sau nu va fi deloc!“ Sub semnul acestei previziuni autorul își construiește pledoaria pentru o „filosofie a creației umane“, cercetând într-o manieră originală, integratoare, principalele dimensiuni ale demersului creator. *Cine și pentru cine, cum și cu ce rezultat, când și în ce scop creează?*, iată întrebările cărora filosofic li se răspunde, pentru a se putea modela cea optimă situație de „comunicare creatoare“ pe care viitorul deja o așteaptă de la prezent.

TRAIAN D. STĂNCIULESCU

Miturile creației (lecturi semiotice)

Editura Performantica, 2005 (Ediția a 2-a)

Iată cum apreciază cartea acad. Romulus Vulcănescu: „Lectura semiotică a miturilor creației cosmice pe care o propune Traian D. Stănciulescu transpune intuițiile despre lume ale omului arhaic în universul cunoașterii raționale a omului modern, argumentând într-o manieră originală teza unității și continuității spiritului uman din toate timpurile și locurile“.

IONEL MOHÎRȚĂ

Calea Sufletului. O incursiune în realitatea profundă

Editura Psyche, 2005

Cartea este o provocare, o încurajare, o perspectivă, un îndemn de a bate la porțile Absolutului. Se pătrunde într-un univers în care spiritul și substanța formează un tot continuu.

Autorul ne prezintă o fizică cuantică a conștiinței, pornind de la cercetări de ultimă oră asupra conexiunilor dintre realitatea profundă și suflet, asupra *solitonilor* ca semnale ale coerenței în dinamica sufletului și reușește să elaboreze o teorie, de natură cuantică, a *pulsațiilor conștiente sonoluminiscente*, o teorie bine articulată în câmpurile tematice ale psihologiei cuantice, ale psihologiei consonantiste și ale psihologiei sinergetice, având un pronunțat accent de originalitate. În conformitate cu această teorie, psihicul este o rezonanță a pulsațiilor sonoluminiscente. Ideea centrală a teoriei, care străbate ca un fir roșu țesătura conceptuală a întregii cărți, este posibila reprezentare a sufletului omenesc ca un rezultat al cuplajelor dintre modelele de lumină și sunet.

În curs de apariție

ION MÂNZAT și MARIA TĂNASE-MÂNZAT

Psihologia tăcerii. Liturghiile silențioase ale Sinelui

Editura Psyche

Editura Psyche pregătește o carte originală și tulburătoare: PSIHOLOGIA TĂCERII. *Liturghiile silențioase ale Sinelui* de Ion Mânzat și Maria Tănase-Mânzat.

Perioada de gestație a acestei cărți neconvenționale a fost de 9 ani.

Cartea prezintă o cercetare psihologică cu șapte coordonate: 1) tăcerea mistică; 2) tăcerea psihanalistului; 3) comunicarea neverbală și tăcerea ca doliu al limbajului; 4) tăcerea în tradiția orientală (concentrare și meditație); 5) tăcerea în artă: literatură, muzică, scluptură, etc.; 6) regăsirea Sinelui prin tăcere; 7) psihoterapie prin tăcere.

„Liturghiile silențioase ale Sinelui“ pot fi auzite de oamenii cu inima deschisă spre iubire și cu mintea trează, însetată de transcendere. Tăcerea restaurează unitatea pierdută a Sinelui întrucât meditația și reculegerea în tăcere sunt căile de reîntoarcere la Sine.

Autorii ne amintesc ceea ce a rostit Sfântul Isaac Sirul (sec.VII): „Tăcerea este taina veacului viitor. Iar cuvintele sunt unealta acestei lumi“. Tăcerea este rădăcina rostirii.

LAURENCE DEMAIRÉ

De unde vii, Victoria?

Un consilier familial și 15.000 de mărturii despre avort

Editura Psyche

De ce să spui „E rău“ în loc să spui „Mi-e rău?“. La opt ani după apariția în Franța a cărții, Laurence Demairé consideră această frază ca fiind esențială pentru mărturia ei. Consilier familial timp de 16 ani alături de femeile care avortau, după aproximativ 15.000 de cazuri asistate, autoarea a simțit nevoia de a înțelege de ce femeile franceze continuă să avorteze în aceeași proporție ca în urmă cu 50 de ani, adică cu mult înainte de apariția legii Veil care autoriza avorturile (1975) și cu mult înainte de apariția noile metode contraceptive.

Nu vom găsi în această carte argumente în plus la interminabila polemică asupra avorturilor. În trecut femeile sufereau și mureau. Astăzi, după legalizarea avorturilor, ele continuă să sufere, însă în adâncul sufletului lor. Aceasta este realitatea de la care pornește autoarea. Mesajul este mult mai profund: a asculta cu sufletul mărturiile a câtorva mii de femei, înseamnă a întreba cuvântul, tăcerea, îndoiala, dualitatea dureroasă a unui demers care nu a fost niciodată simplu.

MARTIN TAMCKE

O perspectivă occidentală a spiritualității românești

Mărturia unui protestant

Editura Psyche

Lucrarea profesorului Martin Tamcke (Universitatea din Göttingen) este o mărturisire a unei neliniști personale, din partea unui protestant, care nu scrie doar sub influența unui *mysterium tremendum* de o clipă, ci care s-a ocupat și se ocupă în întreaga sa viață de direcția și învățătura ortodoxă. Ideile mărturisite aici sunt forme pe care autorul le-a trecut prin inima sa și de multe ori nu le-a considerat depășite chiar pentru modul său contemporan de înțelegere și percepere generală a teologiei. Cititorul ortodox, și nu numai, căruia cele relatate în cartea de față îi sunt familiare trebuie să înțeleagă că autorul nu-și propune a aduce ceva nou pe o piață publicistică în care teme precum icoana, Părinții pustiei, rugăciunea inimii etc. sunt în elementul lor, ci își propune să transmită aceleași cunoștințe omului occidental care are o cultură destul de diferită din punct de vedere teologic. În același timp, nu putem spune că nu vom afla lucruri noi prin lecturarea acestei lucrări, însă, ceea ce este mai interesant este modul în care un teolog protestant contemporan pătrunde și înțelege aceste teme atât de dragi ortodoxiei.
